

Rapport fra fact-finding mission til Cameroun

Menneskerettighedsforhold, politiske forhold, ud- og indrejseforhold samt dokumentforhold

Cameroun 23. januar - 3. februar og Frankrig 14.-15. februar 2001

Udlændingestyrelsen

Indholdsfortegnelse

1. BAGGRUND FOR MISSIONEN	5
<i>1.1 RAPPORTENS STRUKTUR.....</i>	<i>5</i>
2. INDLEDNING.....	6
3. BEMÆRKNINGER TIL METODE OG KILDER.....	8
4. POLITISKE OPPOSITIONSPARTIER OG SEPARATISTBEVÆGELSER	11
<i>4.1 GENERELT.....</i>	<i>11</i>
4.1.1 Social Democratic Front (SDF)	13
4.1.2 Southern Cameroons National Council (SCNC) og Southern Cameroons Youth League (SCYL).....	13
5. MENNESKERETTIGHEDSORGANISATIONER.....	15
<i>5.1 GENERELT.....</i>	<i>15</i>
5.1.1 Human Rights Defense Group (HRDG)	15
5.1.2 Action des Chrétiens pour l'Abolition de la Torture (ACAT).....	16
5.1.3 Conscience Africaine (CA).....	16
6. MENNESKERETTIGHEDSFORHOLD	17
<i>6.1 GENERELT.....</i>	<i>17</i>
6.1.1 Pressen	19
6.1.2 Studenteraktivister	21
6.1.3 Fagbevægelsen	22
6.1.4 Menneskerettighedsaktivister.....	23
6.1.5 Medlemmer af den politiske opposition	25
6.1.6 Medlemmer af separatistbevægelser.....	28
6.1.7 Sproglige og etniske forhold.....	31
6.1.8 Religiøse forhold.....	31
6.1.9 Detentions- og fængselsforhold	31

7. ORDENSHÅNDHÆVELSE OG RETSVÆSEN.....	36
7.1 <i>GENERELT</i>	36
7.1.1 Sikkerhedsstyrker og politi	36
7.1.2 Domstole og retssystem	38
7.1.3 Muligheden for en retfærdig rettergang ("fair trial").....	40
8. UD- OG INDREJSEFORHOLD	43
8.1 <i>GENERELT</i>	43
8.1.1 Udrejseforhold	43
8.1.2 Indrejseforhold	45
8.1.3 Pasudstedelsesprocedurer.....	46
9. OFFICIELLE DOKUMENTER	48
9.1 <i>GENERELT</i>	48
9.1.1 Udstedelsesforhold.....	48
9.1.2 Falske dokumenter, bestikkelse og korruption	49
10. PRIVAT UDSTEDTE DOKUMENTER M.M.....	52
10.1 <i>GENERELT</i>	52
10.1.1 Dokumenter udstedt af SDF.....	52
10.1.2 Falske avisartikler	53
11. KONSULTEREDE PERSONER, ORGANISATIONER OG MYNDIGHEDER.....	54
12. LITTERATURLISTE	56
13. ANVENDTE FORKORTELSER.....	57
14. BILAGSFORTEGNELSE	58
<i>BILAG 1 : KORT OVER CAMEROUN</i>	59
<i>BILAG 2 : ÆGTE SDF-MEDLEMSKORT</i>	60
<i>BILAG 3 : SCNC PRESS STATEMENT</i>	61
<i>BILAG 4 : MENNESKERETTIGHEDSORGANISATIONER I CAMEROUN</i>	63
<i>BILAG 5 : OFFICIELT REGISTREREDE MENNESKERETTIGHEDSORGANISATIONER I CAMEROUN</i>	65
<i>BILAG 6 : IRIN WEST AFRICA UPDATE 934, 20. MARTS 2001</i>	71

<i>BILAG 7 : LISTE OVER FÆNGSLER I CAMEROUN</i>	<i>72</i>
<i>BILAG 8 : FORMULAR (FØDSELSATTEST 1).....</i>	<i>76</i>
<i>BILAG 9 : FORMULAR (FØDSELSATTEST 2).....</i>	<i>77</i>
<i>BILAG 10 : FORMULAR (NATIONALITETSBEVIS)</i>	<i>78</i>
<i>BILAG 11 : ABUSE OF MEMBERSHIP OF SDF BY ASYLUM SEEKERS</i>	<i>79</i>

1. Baggrund for missionen

Gennem de senere år er Udlændingestyrelsens og Flygtningenævnets behandling af asylansøgninger fra camerounske statsborgere blevet vanskeliggjort af en række forhold. Den overordnede baggrund herfor kan muligvis findes i det forhold, at menneskerettighedssituationen og den politiske situation i Cameroun har gennemgået en vis forandring i forhold til den situation, der herskede i landet i perioden omkring valget i 1997. Desuden har det vist sig, at camerounske asylansøgere har motiver for at søge asyl i udlandet, herunder i Danmark, der er af en mere kompleks og angiveligt af en mere alvorlig karakter, end det generelt tidligere har været tilfældet.

En del ansøgere hævder således, at de er blevet udsat for tortur og andre overgreb i forbindelse med, at de har været i de camerounske myndigheders varetægt. Desuden er en del asylansøgninger karakteriseret af, at asylmotiverne er begrundet i en række forhold, der ikke umiddelbart kan forklares eller verificeres ud fra de foreliggende baggrundsoplysninger om de menneskeretlige og politiske forhold i Cameroun.

På denne baggrund besluttede Udlændingestyrelsen at gennemføre en fact finding-mission til Cameroun. Missionen blev gennemført i perioden 23. januar – 3. februar 2001. Under opholdet i Cameroun besøgte delegationen byerne Douala og Yaoundé. I forlængelse af missionen til Cameroun gennemførte styrelsen et kort besøg den 14. – 15. februar 2001 hos menneskerettighedsorganisationen Nouveaux Droits de l'Homme's (NDH) hovedkontor i Paris, Frankrig.

1.1 Rapportens struktur

Den overvejende del af de camerounske asylansøgere i Danmark har som asylmotiv henvist til medlemskab af eller aktiviteter for politiske oppositionspartier, løsrivelsesbevægelser eller menneskerettighedsorganisationer. Kapitlerne 4 og 5 indeholder en nærmere præsentation af nogle af de mere fremtrædende organisationer, partier og bevægelser. Rapportens kapitel 6 omhandler menneskerettighedsforholdene for en række befolkningsgrupper, organisationer, bevægelser, herunder forholdene for indsatte i detentioner og fængsler. Kapitel 7 omhandler politi, retsvæsen og ordenshåndhævelse i øvrigt, herunder muligheden for en retfærdig rettergang. Kapitel 8 omhandler ud- og indrejseforhold i Camerouns lufthavne. Kapitlerne 9 og 10 omhandler myndighedsdokumenter og privat udstedte dokumenter, herunder udstedelsesforhold og forfalskninger.

2. Indledning

Cameroun var en etpartistat indtil 1990, men folkeligt pres og politisk uro tvang præsident Paul Biya til at anbefale regeringen at indføre parlamentarisme samme år. Ligesom en række andre afrikanske lande syd for Sahara har Cameroun således i 1990'erne gennemgået en formel politisk demokratiseringsproces, dvs. en udvikling fra etpartistyre til parlamentarisme.

Den 5. december 1990 vedtog nationalforsamlingen loven om indførelse af flerpartisystemet. Der findes ca. 150 registrerede politiske partier i Cameroun. Langt den overvejende del af disse har ingen politisk betydning. Kun syv af disse partier er repræsenteret i parlamentet. Tre af dem har hver en enkelt af de 180 pladser i nationalforsamlingen. Regeringspartiet Rassemblement Démocratique du Peuple Camerounais (RDPC) har 116 pladser, mens det største oppositionsparti Social Democratic Front (SDF) har 43 pladser. Partierne Union Nationale pour la Démocratie et le Progrès (UNDP) og Union Démocratique du Cameroun (UDC) har henholdsvis 13 og 5 pladser.

Desuden er der opstået et stort antal menneskerettighedsorganisationer og andre NGO'er. Disse partier og organisationer er for størstedelens vedkommende registreret som legale i Cameroun.

Udover de registrerede partier og organisationer findes der et mindre antal organisationer eller bevægelser, som ikke er registreret af myndighederne, og som derfor ikke kan betragtes som legale. Der er her tale om separatistbevægelser¹, hvis politiske mål er løsrivelse og international anerkendelse af national selvstændighed for den engelsksprogede del af Cameroun, dvs. den nord- og sydvestlige del af Cameroun (kort over Cameroun er vedlagt som bilag 1). Dette område var tidligere under britisk herredømme og blev administreret som en del af den tidligere britiske koloni Nigeria. Stort set samtlige kilder, som delegationen konsulterede oplyste, at separatistbevægelserne ikke er væbnede oprørsgrupper, men derimod mere eller mindre marginale, splittede grupper, hvis radikale krav om løsrivelse af det engelsksprogede Cameroun ikke længere har den store opbakning blandt den engelsksprogede del af Camerouns befolkning.

Ligesom det er tilfældet i mange andre lande i det centralafrikanske område, er Cameroun karakteriseret ved, at der er modsatrettede og splittende politiske og etniske kræfter på spil. Dette udtrykker sig ført og fremmest ved, at landet er vanskeligt at regere. Forsøgene på at forene landet politisk har fundet sted lige siden sammenlægningen af den britiske (dvs. vestlige) og den franske (dvs. østlige) del, som i 1961 blev forenet under navnet The Federal Republic of Cameroon. Den 20. maj 1972 blev landets officielle navn ændret til The United Republic of Cameroon. Ændringen af Camerouns officielle navn i 1984 fra The United Republic of Cameroon til The Republic of

¹ Det bemærkes at de fleste kilder beskrev dele af separatistbevægelserne med den franske betegnelse "*militant*", idet de dog understregede, at der med betegnelsen "*militant*" menes aktive tilhængere af bevægelserne. Det blev generelt fremhævet, at separatistbevægelserne ikke fører nogen væbnet kamp imod myndighederne og ikke kan betegnes som guerillabevægelser. Enkelte kilder anvendte ligeledes betegnelsen "*militant*" for aktivister indenfor den etablerede politiske opposition.

Cameroon skabte vrede hos mange engelsksprogede i landet. Denne ændring fandt sted uden en forudgående folkeafstemning.

Siden da har der i perioder været en del politiske spændinger mellem den engelsktalende og den fransktalende del af Camerouns befolkning. Dette har bl.a. udtrykt sig i dannelsen af oppositionspartier og bevægelser, der i vid udstrækning finder støtte hos den engelsktalende del af befolkningen. Disse spændinger kulminerede i forbindelse med valgene i 1992 og 1997, hvor der var flere eksempler på voldelige konflikter mellem regeringen og den engelsksprogede opposition.

3. Bemærkninger til metode og kilder

Udlændingestyrelsen identificerede inden missionen et antal centrale kilder i Cameroun. Herudover bistod British High Commission i Yaoundé og British Consulate i Douala delegationen med at identificere yderligere et antal kilder. Endelig blev et antal værdifulde kilder identificeret af delegationen under opholdet i Cameroun.

Rapportens kapitel 11 er en oversigt over samtlige personer, organisationer, myndigheder og diplomater, som delegationen konsulterede under opholdet i Cameroun. Kapitel 12 indeholder en oversigt over den litteratur, der har fundet anvendelse i rapporten. Med henblik på at give læseren et udgangspunkt for at kunne vurdere rapportens ikke-skriftlige kildegrundlag skal der her kort redegøres for de kilder, som delegationen konsulterede i Cameroun.

Menneskerettighedsorganisationen Association des Chrétiens pour l'Abolition de la Torture (ACAT) har gennem en årrække fulgt udviklingen på menneskerettighedsområdet i Cameroun. ACAT bidrager med oplysninger om menneskerettighedssituationen til bl.a. Economist Intelligence Units (EIU) landeanalyse af Cameroun. En vestlig diplomatisk kilde betegnede ACAT som en særdeles troværdig og afbalanceret kilde.

Conscience Africaine (CA), som er en del af paraplyorganisationen Nouveaux Droits de l'Homme (NDH), blev fremhævet af repræsentanter for den uafhængige presse som en af Camerouns mest troværdige menneskerettighedsorganisationer. CA modtager økonomisk støtte til sine demokratiserings- og menneskerettighedsprojekter fra flere vestlige lande, bl.a. USA, Storbritannien, Holland, Frankrig og Japan, og organisationen samarbejder med NGO'er i såvel USA som i Europa. NDH har sit hovedkontor i Paris, Frankrig. Kort efter hjemkomsten fra Cameroun aflagde delegationen besøg på dette kontor med henblik på at indhente supplerende oplysninger.

Den katolske organisation Conférence Episcopale Nationale du Cameroun (CENC), er en velkendt observatør og kritiker af menneskerettighedsforholdene i Cameroun. CENC følger menneskerettighedssituationen i landet nøje og har gentagne gange offentligt kritiseret myndighederne for overtrædelse af menneskerettighederne, korrupsion og politisk magtmisbrug. Generalsekretæren for CENC Abbed Patrick Lafon blev konsulteret i Yaoundé. Delegationen havde ikke mulighed for at træffe CENC's leder kardinal Tumi. Lederen af Friedrich Ebert Stiftung (FES) Harald Bammel anbefalede delegationen at møde Patrick Lafon, idet CENC har fulgt den politiske udvikling i Cameroun.

De to advokater Maurice Nkouendjin-Yotnda og Akere T. Muna blev konsulteret på anbefaling af vestlige ambassader i Yaoundé. Harald Bammel betegnede Nkouendjin-Yotnda som en seriøs og troværdig advokat, og Hilaire Kamga betegnede Muna på samme måde.

Nkouendjin-Yotnda og Muna er beskæftiget som selvstændige advokater i Yaoundé. Nkouendjin-Yotnda er professor i statsret. Han er uddannet som jurist i Frankrig, hvor han også har undervist i en årrække. Som advokat dækker han en lang række sagstyper, herunder også sager, der berører

menneskerettighedsspørgsmål. Nkouendjin-Yotnda er bl.a. ekspert i international militær strafferet og krigsret. Muna er formand for advokatforeningen i Cameroun og har tidligere været medlem af oppositionspartiet SDF. Han var Commonwealth valgobservatør ved valget på Zanzibar i januar 2001.

Delegationen afholdt møder med SDF i henholdsvis Douala og Yaoundé. Borgmester og leder af SDF i Douala, dr. Léolein Nja Kwa, som er mangeårigt medlem af SDF, blev af den britiske ambassades repræsentant i Douala betegnet som en afbalanceret og særdeles troværdig kilde til oplysninger om forholdene for den politiske opposition og menneskerettighedsforhold i øvrigt. Delegationen afholdt ikke møde med SDFs formand John Fru Ndi, men i Yaoundé blev der afholdt møde med SDF's næstformand, generalsekretær T. Asonganyi. SDF er uden sammenligning Camerouns største og mest toneangivende oppositionsparti. Partiet er medlem af den socialdemokratiske internationale bevægelse Socialistisk Internationale.

Redaktørerne for de to fremtrædende, uafhængige aviser The Messenger² og The Post blev konsulteret, bl.a. med henblik på at belyse forholdene for den uafhængige presse og journalister i landet, men også med henblik på at indhente oplysninger om menneskerettighedsforhold m.m., som denne del af pressen følger tæt og kritisk. Hilaire Kamga og en vestlig diplomatisk kilde anbefalede delegationen de nævnte redaktører som kilder til oplysninger om de politiske forhold og menneskerettighedsforhold i Cameroun.

Delegationen konsulterede den tyske NGO Friedrich Ebert Stiftung (FES) i Yaoundé. Denne organisation har været til stede i Cameroun i 13 år. FES er ikke en egentlig menneskerettighedsorganisation, idet dens arbejde bl.a. består i at støtte den politiske opposition i at fremme demokratiet. FES arbejdede i begyndelsen med støtte til fremme af videnskabelig forskning, men følger i dag den politiske udvikling tæt og støtter bl.a. arbejdet mod korruption i Cameroun. Således har FES udgivet en omfattende rapport om korruptionen og dens karakter i landet. Harald Bammel, Représentant Résident og Chinje B. Shira, Chargé de Programme, FES i Yaoundé oplyste, at FES er tæt tilknyttet det tyske socialdemokrati SDP og har derfor også en nær tilknytning til broderpartiet SDF i Cameroun.

Ved dekret No. 90/459 af 8. november 1990 oprettede den camerounske regering en national menneskerettighedskommission ved navn National Commission for Human Rights and Freedoms (NCHRF). Kommissionen har mandat til at modtage klager over menneskerettighedskrænkelser, rapportere disse til Camerouns præsident og andre kompetente myndigheder, besøge ethvert detentionscenter eller fængsel, foreslå initiativer på menneskerettighedsområdet og gennemføre kurser i menneskerettigheder. Komiteen indledte sit arbejde i februar 1992.

NCHRF oplyste selv, at man indledningsvis i enkelte tilfælde havde problemer med at operere uafhængigt af regeringen, men disse problemer blev overstået for flere år siden. Enkelte kilder, herunder redaktørerne af The Post og The Messenger, vurderede imidlertid, at NCHRF ikke kan arbejde uafhængigt af regeringen, og til en vis grad er et redskab for denne. Derimod anså FES og vestlige diplomater NCHRF som værende en seriøst arbejdende kommission, der uanset regeringens opbakning eller mangel på samme, bestræber sig på at kunne arbejde uafhængigt af regeringen.

² The Messenger udkommer også i en fransk udgave kaldet Le Messenger.

Delegationen afholdt møde med kommissionens formand og næstformand. Begges oplysninger til delegationen blev afgivet uden nogen form for forbehold, og delegationen modtog en række rapporter m.m. udgivet af kommissionen samt dokumenter fra flere private menneskerettighedsorganisationer.

Endelig har delegationen konsulteret fem vestlige repræsentationer i Douala og Yaoundé.

Samtlige kilder, som delegationen konsulterede, blevet orienteret om, at delegationens missionsrapport er offentlig, at den vil blive offentliggjort med angivelse af kilder samt, at den efterfølgende vil blive oversat til engelsk med henblik på distribution internationalt. Med undtagelse af visse diplomatiske kilder havde ingen af de af delegationen benyttede kilder nogen form for forbehold for at lade deres udtalelser og oplysninger indgå i delegationens rapport.

4. Politiske oppositionspartier og separatistbevægelser

4.1 Generelt

Det suverænt største oppositionsparti i Cameroun er det socialdemokratiske SDF, som alene spiller en større rolle i den politiske opposition. SDF opnåede 43 pladser i parlamentet ved det sidste parlamentsvalg i 1997. Internationale observatører og SDF selv var af den opfattelse, at SDF blev snydt for en valgsejr ved præsidentvalget i 1992. Ved præsidentvalget i oktober 1997 opstillede i alt otte kandidater. SDF, UNDP og UDC boykottede imidlertid valget, og det officielle valgresultat blev, at præsident Paul Biya opnåede 92,6% af stemmerne. Biya dannede i januar 1998 en såkaldt "national samlingsregering" bestående af det regerende RDPC samt UNDP, Union des Populations Camerounaises (UPC) og Nouvelle Coalition (NC)³.

Ifølge The Economist Intelligence Units (EIU) Outlook for 2001-02 er oppositionen i Cameroun svag og splittet. SDF's traditionelle allierede oppositionspartner UDC har vist tegn på en tilnærmelse til regeringen, og SDF er ramt af intern splittelse. Den engelsksprogede separatistbevægelse Southern Cameroons National Council (SCNC) er i stigende grad isoleret på grund af vigende støtte til separatistsagen i det hele taget. På denne baggrund forudser EIU, at præsident Biya også fremover vil sidde solidt på præsidentembedet i Cameroun, og at han ikke har interesse i at ændre *status quo*. Hans embedsperiode udløber i 2004⁴.

Patrick Lafon beklagede, at demokratiseringen af det camerounske samfund har så vanskeligt ved at finde sted. Han forklarede, at det faktum at Frankrig har betydelige interesser i Camerouns olieindustri gør, at Frankrig frygter, at oppositionspartiet SDF skulle få regeringsmagten. Frankrig accepterer derfor Paul Biya som præsident til trods for SDFs valgsejr ved præsidentvalget i 1992. Han tilføjede, at skulle Frankrig imidlertid udtrykke ønske om, at Biya afgår som præsident til fordel for "en demokratisk valgt præsident", ville han gøre dette frivilligt.

Harald Bammel og Chinje B. Shira oplyste, at entusiasmen hos den politiske opposition kan "ligge på et meget lille sted". Man tror ikke på, at et kommende valg vil bringe forandring i landet, og befolkningen har mistet tiltroen til oppositionen. Disse forhold har på afgørende vis gjort livet lettere for regeringen. Det blev tilføjet, at frustrationen i befolkningen og oppositionen ikke har medvirket til at styrke den radikale opposition i Cameroun. Der er en generel politisk resignation i landet.

Bammel og Shira oplyste, at det næste præsidentvalg er planlagt til at finde sted i september/oktober 2004, og den næste parlamentsvalg er planlagt til at finde sted i januar 2002. Flere kilder udtrykte imidlertid tvivl om, hvorvidt dette tidspunkt vil holde. Ligesom de fleste øvrige kilder forventede

³ Home Office, Country information and Policy Unit, Cameroon Assessment, October 2000.

⁴ Economist Intelligence Unit (EIU) Country Report Cameroon, October 2000, s. 8.

Bammel og Shira også, at der vil komme alvorlige politiske spændinger i Cameroun i tiden op til disse valg, og at disse spændinger vil medvirke til at også menneskerettighedssituationen forværres.

Bammel og Shira tilføjede, at det er et helt almindeligt fænomen i forbindelse med valgperioder, at myndighederne nægter at lade personer registrere som vælgere af rent politiske grunde eller, at der snydes med registreringen. Dette rammer ofte medlemmer af den engelsksprogede befolkning og bamiléké, der traditionelt støtter SDF. Bamiléké er en fransksproget befolkningsgruppe, som indtager en dominerende økonomisk position i landet. Det er i forbindelse med registreringen af vælgere snarere end under selve valgbehandlingen, at der svindles. Op til en fjerdedel af vælgerkorpset kan blive nægtet registrering. Shira havde selv oplevet at blive nægtet registrering som vælger.

Vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt den radikale del af oppositionen – dvs. de engelsksprogede separatister – ville have mulighed for at markere sig stærkere politisk i fremtiden oplyste Bammel og Shira, at denne del af oppositionen udgør en ekstrem minoritet, der ikke har en politisk dagsorden. De personer, som kæmper aktivt for løsrivelse af det engelsksprogede Cameroun, udgør en meget lille minoritet. Det er dog en udbredt opfattelse, at den engelsksprogede befolkning i Cameroun er marginaliseret på alle niveauer i samfundet. Dette gælder således både socialt, politisk og økonomisk. Selv engelsksprogede medlemmer af regeringen er marginaliseret politisk. Camerouns premierminister tilhører den engelsksprogede del af befolkningen, men han har ikke megen indflydelse på landets politik.

Redaktørerne af The Post og The Messenger kunne bekræfte, at den engelsksprogede befolkning i Cameroun er marginaliseret. Forfatningen gør ikke forskel på den fransksprogede og engelsksprogede befolkning, men marginaliseringen af den engelsksprogede befolkning er så alvorlig, at disse kan betragtes som en slags 2. klasses borgere.

Akere Muna så de politiske partier som et klassisk udtryk for den etniske splittelse i Cameroun. Til trods for, at SDF vil hævde noget andet, er SDF et etnisk baseret parti med basis i det vestlige Cameroun. Partiet UNDP har basis i det nordlige Cameroun, og RDPC har sin basis i syd. RDPC har imidlertid indgået en række ”opportunistiske alliancer” med flere andre partier. RDPC’s såkaldte ”nationale karakter” skyldes ikke, at partiet har en national basis, men alene det forhold, at partiet er det altdominerende regeringsparti, og som sådan tiltrækker opportuniste fra andre kredse og befolkningsgrupper. Samtlige ledere i RDPC kommer fra beti-befolkningen, som præsident Biya tilhører. Muna fastslog, at beti ”kontrollerer og regerer alt” i Cameroun, og derfor konkluderede han, at ”magt er etnisk baseret i Cameroun”. Som en illustration af, hvor farlig en sådan situation kan vise sig at være, henviste Muna til situationen i 1992-93, hvor Cameroun stod overfor en politisk og humanitær katastrofe – som i Rwanda – idet der dengang herskede en politisk stemning, med udpræget voldelige etniske undertoner i landet. SDF blev i regeringskredse bl.a. kaldt ”fjenden i vort hus”.

Langt de fleste kilder delegationen konsulterede var ikke i særlig grad bekendte med forholdene for de såkaldte løsrivelsesbevægelser i Cameroun, men de fleste var dog enige om, at løsrivelsesbevægelsen SCNC og dens ungdomsorganisation Southern Cameroons Youth League (SCYL) ikke er registrerede, legale bevægelser, og at myndighederne frygter disse bevægelser aktiviteter mere end de politiske oppositionspartiets aktiviteter. De fleste kilder gjorde dog opmærksom på, at hverken SCNC eller SCYL er væbnede grupper. En enkelt kilde var dog var

overbevist om, at såfremt der opstod væbnede grupper i Cameroun ville disse mest sandsynligt udspringe af radikale dele af SCNC/SCYL.

4.1.1 Social Democratic Front (SDF)

Léolein Nja Kwa oplyste, at SDF i dag sidder på borgmesterposten i syv ud af Doualas otte distrikter. T. Asonganyi oplyste, at SDF i 1998 fremsendte et dokument med titlen "Abuse of Membership of the Social Democratic Front (SDF) by Asylum Seekers" til samtlige vestlige ambassader i Yaoundé. Dokumentet indeholder detaljerede oplysninger om SDF's partistruktur og SDF-medlemskort (se bilag 2).

Ifølge T. Asonganyi og Philippe Che spillede SDF en helt afgørende rolle i kampen for Camerouns overgang fra 30 års etpartistyre til parlamentarisme i 1990. I de fire provinser North West, West, South West og Littoral har SDF næsten 100% opbakning hos befolkningen. Det er dog også i disse fire provinser, at de mere radikale modstandere af regeringen findes, herunder de såkaldte separatister. Dette er baggrunden for, at regeringen i så høj grad fokuserer på sikkerhedssituation i disse regioner. SDF lider under dette forhold som parti, og regeringen benytter sig af mange metoder til at chikanere SDF, f.eks. ved at pålægge partiet ekstraskatter eller iværksætte skræmmekampanjer og cirkulere falske rygter om partiet. Regeringen gør i det hele taget, hvad den kan for at give SDF et dårligt omdømme i befolkningen.

Asonganyi tilføjede, at SDF, når partiet har været i stand til at vinde f.eks. en borgmesterpost, har oplevet, at regeringen har blokeret for den nyvalgte, lokale SDF-administration, bl.a. ved at trække økonomiske bevillinger tilbage og dermed begrænse SDF's mulighed for at administrere.

Ifølge Asonganyi er SDF aktivt som parti internationalt. SDF har således kontorer i Tyskland, Frankrig, Storbritannien, USA, Belgien og Holland og er i færd med at oprette kontorer i Canada og Skandinavien (København). Han tilføjede, at disse kontorer gerne bistår de pågældende landes myndigheder i asylrelaterede spørgsmål. SDF har desuden tæt kontakt til Amnesty International (AI).

4.1.2 Southern Cameroons National Council (SCNC) og Southern Cameroons Youth League (SCYL)

Akere Muna oplyste, at løsrivelsesbevægelsen SCNC og dens ungdomsorganisation SCYL ikke er lovlige organisationer i Cameroun, og at medlemskab af disse organisationer derfor er ulovligt. Regeringen betragter problemet med SCNC som et minoritetsproblem. Muna understregede, at SCNC taler imod anvendelsen af vold, hvilket dens motto *The force of argument, not the argument of force* i øvrigt også tilsiger. Den nationale menneskerettighedskommission NCHRF fremlagde en pressemeddelelse fra SCNC dateret 20. september 2000, som er underskrevet af Acting Chairman Nfor Nfor. Meddelelsen indeholder tillige oplysninger om bevægelsens postboksnummer i henholdsvis Buea og Bamenda samt en e-mail adresse. (Se bilag 3).

Redaktørerne på The Post og The Messenger oplyste, at regeringen har haft held til at infiltrere SCNC, og bl.a. derfor har organisationen ledelsesproblemer. Der findes således en fraktion af SCNC som er regeringsvenlig og derudover to andre fraktioner i SCNC. Det er et overordnet problem for den engelsksprogede befolkning, at de engelsksprogede organisationer og partier er karakteriseret ved dårlig ledelse.

Redaktørerne ville ikke karakterisere SCNC som en politisk bevægelse, men snarere som en pressionsgruppe.

5. Menneskerettighedsorganisationer

5.1 Generelt

Indførelsen af flerpartisystem i Cameroun i 1990 medførte som nævnt dannelsen af en lang række politiske partier; men også stort antal NGO'er så dagens lys på denne tid, herunder mange som angiveligt er "menneskerettighedsorganisationer". Langt størstedelen af disse NGO'er ifølge flere kilder sandsynligvis private foretagender, hvis seriøsitet og troværdighed, man kan rejse tvivl om. Flere kilder hævdede således, at mange af disse NGO'er er blevet dannet med henblik på at skaffe grundlæggerne adgang til økonomiske midler. Således betegnede advokat Maurice Nkouendjin-Yotnda mange af de såkaldte menneskerettighedsorganisationer og NGO'er i øvrigt i Cameroun som "private forsøg på at skaffe sig adgang til økonomiske midler". Han tilføjede, at mange af disse end ikke har en adresse. Alene det faktum, at der er så mange af dem, er ifølge Nkouendjin-Yotnda udtryk for manglende seriøsitet.

Ifølge Gemuh Akuchu kan ingen organisation eller forening – herunder menneskerettighedsorganisationer – operere legalt i Cameroun, medmindre den er registreret og godkendt af myndighederne.

Fra en vestlig diplomatisk kilde modtog delegationen en liste over såkaldte menneskerettighedsorganisationer i Cameroun. Listen er udarbejdet af kilden selv på basis af foreløbige oplysninger fra mange forskellige kilder. Listen omfatter cirka 50 navngivne menneskerettighedsorganisationer. Kilden understregede, at listen ikke er udtømmende og, at de opførte Ngo'ers eksistens endnu ikke er dokumenteret (se bilag 4).

Ved et hurtigt gennemsyn af ovennævnte liste fandt redaktørerne af The Messenger og The Post det umiddelbart vanskeligt at fremhæve mere end nogle få af de nævnte organisationer som troværdige. Redaktørerne påpegede, at nogle af de nævnte "menneskerettighedsorganisationer" har en politisk slagside, bl.a. er nogle mere eller mindre regeringskontrollerede. Redaktørerne udpegede således alene på ACAT og CA, men tilføjede, at de ligeledes betragtede Human Rights Defense Group (HRDG) som en troværdig organisation. Det bemærkes, at HRDG ikke er opført på listen.

NCHRF gav delegationen en liste over registrerede menneskerettighedsorganisationer i Cameroun. Denne liste omfatter i alt 120 registrerede organisationer og vedlægges som bilag 5.

5.1.1 Human Rights Defense Group (HRDG)

Gemuh Akuchu oplyste, at menneskerettighedsorganisationen HRDG er en registreret og lovlig organisation i Cameroun. Akuchu oplyste, at HRDG har modtaget finansiel støtte fra flere vestlige ambassader i Cameroun, og organisationen har observatørstatus i den afrikanske enhedsorganisation OAU. Desuden har HRDG et nært samarbejde med Amnesty International (AI), og Westminster Foundation for Democracy (WFD) i London. WFD er en britisk NGO, som støtter opbygningen af demokratiske institutioner i en række lande. WFD er finansieret af den britiske regering.

Redaktørerne af The Messenger og The Post betegnede HRDG som en troværdig og seriøst arbejdende menneskerettighedsorganisation. HRDG har sit hovedkontor i Bamenda i det vestlige Cameroun. HRDG har tidligere modtaget økonomisk støtte fra den britiske ambassade i Yaoundé, men ambassaden og HRDG blev uenige om anvendelsen af disse midler, og briterne ville ikke fremtræde som politiske støtter for den engelsksprogede sag i Cameroun.

De to kilder oplyste videre, at Albert Mukong – ud over at være leder af HRDG – også er et ledende medlem af SCNC, men de to redaktører afviste dog, at dette forhold skulle betyde, at HRDG er en politisk organisation. Mukong var en af grundlæggerne af SDF, men brød med dette parti og dannede HRDG i 1994 eller 1995. Mukong har en stærk politisk position i dag. Han fungerer som en slags beskytter for medlemmerne i hans organisation, og derfor er tilstrømningen til HRDG stor. Der forekommer dog forsøg på chikane fra myndighedernes side, men der er ikke rapporter om, at medlemmer af HRDG er i fængsel.

5.1.2 Action des Chrétiens pour l'Abolition de la Torture (ACAT)

Action des Chrétiens pour l'Abolition de la Torture (ACAT) bidrager ifølge en vestlig diplomatisk kilde med oplysninger til Economist Intelligence Unit's (EIU) kvartals- og årsrapporter om forholdene i Cameroun. ACAT oplyste, at organisationen samarbejder med Amnesty International (AI) og med en række europæiske landes myndigheder. Organisationens arbejde består ikke mindst i at inspicere Camerouns fængsler og detentioner samt indhente dokumentation vedrørende overgreb og tortur i disse.

5.1.3 Conscience Africaine (CA)

Conscience Africaine (CA) er en internationalt kendt menneskerettighedsorganisation i Cameroun. CA har kontor i Yaoundé og har tilknytning til menneskerettighedsorganisationen Nouveaux Droits de l'Homme (NDH) med hovedkontor i Paris. Lederen af CA Hilaire Kamga er samtidig generalsekretær for NDH. CA har i flere tilfælde samarbejdet med EU og modtager økonomisk støtte fra en række vestlige lande. Bammel og Shira oplyste, at Friedrich Ebert Stiftung (FES)samarbejder med CA og tilføjede, at CA's leder Hilaire Kamga har haft alvorlige problemer med myndighederne og er blevet truet af disse i 1996.

6. Menneskerettighedsforhold

6.1 Generelt

Hilaire Kamga påpegede, at det ikke alene er medlemmer af og aktivister fra den politiske opposition der kan være i risiko for overgreb fra myndighedernes side. Civile personer, helt uden tilknytning til politiske aktiviteter, er også i risiko for forskellige former for overgreb, herunder fysiske overgreb og chikane. Disse forhold forstærkes af, at den enkelte borger i landet som regel ikke kender sine egne rettigheder.

En del kilder pegede på, at medlemmer og aktivister af løsrivelsesbevægelser i særdeleshed er i myndighedernes søgelys. Igennem det seneste års tid er der desuden fremkommet oplysninger fra bl.a. Amnesty International (AI) om, at kriminelle eller personer mistænkt for kriminalitet er en gruppe, som i særlig grad har været udsat for voldsomme overgreb fra myndighedernes side.

De fleste kilder var enige om, at medlemmer af den etablerede politiske opposition ikke længere er udsat for den samme grad af overgreb som tidligere. De fleste politiske oppositionspartier og disses ledere er til en vis grad blevet en del af det etablerede politiske etablissement. Enkelte kilder forklarede, at det i langt højere grad er den mere ”ukontrollerbare” del af oppositionen, som myndighederne frygter, og hvis medlemmer og sympatisører derfor har myndighedernes bevågenhed. Enkelte kilder fremhævede, at studenteraktivister, journalister og fagforeningsfolk er vanskeligere at kontrollere end de politiske oppositionspartier, der som nævnt til en vis grad nu er blevet en del af det politiske etablissement. Personer, der mistænkes for at tilhøre den aktive del af separatistbevægelserne SCNC og SCYL blev af de fleste kilder set som værende i risiko for myndighedsforfølgelse. Hilaire Kamga og flere andre kilder gav generelt udtryk for, at risikoen for myndighedsforfølgelse af personer fra denne gruppe vil være betinget af de konkrete aktiviteter, som en given person mistænkes for at have deltaget i.

Patrick Lafon, CENC, fremhævede, at det helt overordnede problem i Cameroun i dag er, at regeringen afviser en demokratisering af landet, idet den ikke ønsker at svække sin magtposition. Lafon var overbevist om, at regeringen ikke vandt valget i 1992, det gjorde SDF derimod, og ”alle i landet ved dette”. Der var tale om ”massiv svindel”, og derfor stiller CENC – i lighed med den politiske opposition – krav om dannelse af en uafhængig valgkommission. Regeringen afviser dog dette krav, og derfor er der ingen mulighed for at ændre regeringssammensætningen i Cameroun via valgurnerne. Lafon tilføjede, at han betragter det som et ”mirakel”, at der ikke er udbrudt politisk vold i stor målestok i Cameroun. Der findes ingen væbnede oppositionsgrupper i landet, men såfremt en væbnet bevægelse skulle opstå ville den udspringe af løsrivelsesbevægelserne SCNC og SCYL.

Der er almindelig kendt, at korrruptionen i Cameroun er meget omfattende, og at den eksisterer på alle niveauer i samfundet. Cameroun er blevet betegnet som et af verdens absolut mest korrupte lande. Transparency International, en international NGO baseret i Tyskland, har i 1998 og 99

klassificeret Cameroun som verdens mest korrupte land.⁵ De fleste kilder, som delegationen konsulterede, påpegede, at korruptionen ikke er begrænset til rent økonomiske anliggender; den er i høj grad en del af retssystemet og hele den øvrige administration. Dette forhold og domstolenes afhængighed af regeringen er afgørende forhold i spørgsmålet om menneskerettigheder og retssikkerhed i Cameroun. Friedrich Ebert Stiftung (FES) offentliggjorde i 1999 et omfattende studie af korruptionen og dens konsekvenser for Cameroun. Heraf fremgår, at af de 85 lande som Transparency International i 1998 havde undersøgt ud fra sit såkaldte *Corruption Perception Index*, stod Cameroun øverst på listen over verdens mest korrupte lande. Det fremgår af FES-rapporten *Corruption in Cameroon*, at korruptionen ikke blot belaster det juridiske system og økonomien, den udgør en alvorlig trussel mod samfundets funktionsdygtighed i det hele taget⁶.

Redaktørerne af aviserne *The Messenger* og *The Post* oplyste, at der ikke officielt sker fængslinger af politisk oppositionelle i Cameroun. Politiske modstandere kan dog fra myndighedernes side udsættes for anklager for almindelig kriminalitet, idet man forsøger, at finde svage punkter i en given persons fortid. Dette er udtryk for politisk motiveret chikane fra myndighedernes side.

Patrick Lafon vurderede, at det primære problem, når man taler om menneskerettigheder i Cameroun er, at der ikke er gennemskuelighed og demokrati i landet. Parlamentet er organiseret på en sådan måde, at oppositionen ikke har nogen som helst indflydelse på lovgivningen. Cameroun er en *de facto* etparti stat, hvor oppositionens politiske aktiviteter infiltreres af myndighederne.

Advokat Akere Muna understregede, at spørgsmålet om straffrihed er et centralt menneskerettighedsproblem i Cameroun. Den udbredte korruption medfører således, at der, uden konsekvenser for de skyldige, sker et omfattende magtmisbrug på alle niveauer i administrationen.

Léolein Nja Kwa gjorde opmærksom på, at regeringen har som strategi at forsøge at inkorporere kritikere af regeringen i sin kreds for på denne måde at komme kritikken til livs. Dette blev bekræftet af redaktørerne af *The Messenger* og *The Post*, der oplyste, at regeringen har haft held med at "tæmme" oppositionen i en sådan grad, at hvad de betegnede som "tidligere *hard core* elementer" nu er "politisk tilpassede" og har nedtonet deres kritik af regeringen. De så dette som et udtryk for, at oppositionspolitikere nu søger at blive accepteret af det fransksprogede Cameroun.

Redaktørerne af *The Post* og *The Messenger* tilføjede, at der da flerpartisystemet i 1990 blev indført var mange, som gik over til at støtte oppositionen. Siden er dele af oppositionen dog blevet en del af det såkaldte etablissement, dvs. den politiske elite, f.eks. som borgmestre. Der er derfor ikke nogen større forskel på, om en borgmester er medlem af et oppositionsparti eller medlem af det regerende parti. Netop derfor er ungdommen i Cameroun i dag frustreret, og en bevægelse som den engelsksprogede separatistbevægelse SCNC er blevet styrket på bekostning af SDF. Redaktørerne tilføjede dog, at selv i SCNC er der ledere, som er blevet korrumpere.

Hilaire Kamga vurderede, at der er sket en betydelig forbedring af menneskerettighedsforholdene og forholdene for den politiske opposition i Cameroun siden 1997. Han forklarede, at situationen i dag ikke er som i 1992-93 eller i 1997. Denne forbedring skyldes ifølge Kamga til dels en forandret

⁵ Utrikespolitiska Institutet, Kamerun, São Tomé och Príncipe, Stockholm, marts 2000.

⁶ Friedrich Ebert Stiftung, *Corruption in Cameroon*, June 1999.

holdning hos regeringen, dvs. i præsident Biyas politik. Dette afspejles positivt i forholdet mellem regering og opposition. En helt central ændring er således, at de såkaldt ”officielle” anholdelser af politiske modstandere er ophørt. Myndighederne kan ikke længere slippe af sted med at anholde et medlem af oppositionen alene af åbenlyst politiske grunde. I november 2000 vedtog parlamentet en lov om økonomisk støtte til partipolitisk virksomhed i Cameroun. Dette betyder, at oppositionspartierne nu kan modtage økonomisk støtte, hvilket Kamga vurderede som et meget positivt skridt for demokratiet.

Kamga bemærkede dog, at dialogen mellem regering og opposition siden 1997, dvs. efter valget dette år, stor set har været ikke-eksisterende. Der eksisterer således ikke officielt en dialog mellem parterne, men idet SDF og andre oppositionspartier rent faktisk er repræsenteret i parlamentet, fungerer den såkaldte ”minister for specielle relationer i parlamentet” som formidler af kontakter mellem regering og opposition. Dette har skabt en forbedret situation mellem parterne gennem de seneste tre år. Kamga forklarede, at han personligt er mere optimistisk nu end tidligere. Dette skyldes ikke mindst, at præsident Biya ikke er i stand til at skrue tiden tilbage til perioden før indledningen af demokratiseringsprocessen i Cameroun. Historien kan ikke vendes, og repræsentanter for eksempel NGO’er kan nu åbent føre deres lobbyvirksomhed via internationale organisationer og dermed påvirke administrationen i Cameroun. Præsidenten har nu en interesse i, at Camerouns menneskerettighedssituation ikke forværres eller fremstår som dårlig. Dette skyldes bl.a., at han er under pres fra kirkesamfund, menneskerettighedsorganisationer, politiske partier og det internationale samfund.

Kamga oplyste videre, at der de seneste to måneder er sket en forbedring af forholdene i Cameroun i forhold til situationen i september-oktober 2000. Denne forbedring skyldes til dels internationalt pres og medierne i Cameroun. Den vigtigste grund til de seneste forbedringer er imidlertid formentlig afholdelsen af det netop overståede topmøde mellem en række afrikanske lande og Frankrig i Yaoundé i januar 2001. Derfor er det for tidligt at sige noget om, hvorvidt der er tale om reelle forbedringer eller, om det blot er et midlertidigt fænomen.

Kamga tilføjede, at han anser præsident Biya som en intelligent strateg, en begavet politiker, der er bevidst om, at en forbedring af den politiske og menneskeretlige situation i Cameroun er i alle parters interesse. Kamga understregede endelig, at den politiske og menneskeretlige situation i Cameroun i dag er meget bedre, end det er tilfældet i en lang række andre afrikanske lande. Han frygtede dog, ligesom en lang række øvrige kilder, at der kan komme en forværring af forholdene i landet, når man nærmer sig det næste valg. Dette forhold gælder uanset, om der er tale om kommunal-, parlaments- eller præsidentvalg.

6.1.1 Pressen

Stort set alle TV- og radiostationer i Cameroun er statskontrollerede. Siden 1997 har myndighederne givet tilladelse til oprettelse af enkelte lokale radiostationer, der alene sender uddannelsesprogrammer. Radiostationerne har ikke ret til at sende programmer af politisk karakter. Der eksisterer desuden tre private radiostationer i Yaoundé, som sender henholdsvis religiøse (katolske) programmer og musik⁷

⁷ US Department of State, Country Reports on Human Rights Practices, Cameroon 1999, s.16

I den forbindelse oplyste Hilaire Kamga, at regeringen i 2000 har givet sendetilladelse til private Tv-stationer i Cameroun. Kamga vurderede dette som en forbedring af forholdene for pressen i Cameroun.

Der eksisterer officielt omkring 500 aviser i Cameroun, men alene 15 udkommer jævnligt⁸

Den formelle censur af den trykte presse blev afskaffet i 1997, men der er fortsat eksempler på, at myndighederne i realiteten ved chikane begrænser avisernes pressefrihed. Straffeloven indeholder bestemmelser, der fastlægger, at bagvaskelse, injurierende ytringer og udbredelse af urigtige oplysninger kan straffes med fængsel eller bøder. Disse bestemmelser anvendes jævnligt af myndighederne for at begrænse regeringskritiske ytringer i pressen.⁹

En vestlig diplomatisk kilde gjorde opmærksom på, at der er juridisk grundlag for at retsforfølge en person, som har udtalt sig negativt om præsidenten.

Redaktørerne af aviserne The Messenger og The Post betegnede deres aviser som uafhængige, men tilføjede, at myndighederne betragter de to blade som oppositionsaviser. Fokum oplyste, at regeringen i Cameroun siden 1990 har intet gjort for at lempe forholdene for den skrivende presse. Som eksempel herpå henviste kilderne til, at myndighederne i de tidlige 90'ere jævnligt konfiskerede hele oplag af regeringskritiske aviser, ligesom disse pålagdes at betale afgifter på materialer, som anvendes ved avisproduktion. Samtidig fik den regeringsvenlige del af den skrivende presse økonomisk støtte i form af et stort antal indrykkede annoncer fra diverse regeringsinstitutioners side.

Kilderne vurderede, at der som udgangspunkt er pressefrihed i Cameroun i dag. Der eksisterer dog en vis grad af selvrensensur. Det skyldes, at myndighederne via politiet eller private agenter, dvs. privatpersoner, som uofficielt agerer på myndighedernes vegne, jævnligt chikanerer journalister fra regeringskritiske aviser med bl.a. anonyme telefonopringninger og overvågning af journalister.

Gemuh Akuchu vurderede, at journalister i dag generelt kan arbejde frit. Der kan dog forekomme eksempler på intimidering af journalister fra myndighedernes side. Dette foregår oftest ved, at myndighederne retter beskyldninger imod en given journalist for lovovertrædelser, som ikke har med vedkommendes virke som journalist at gøre, f.eks. skatteunddragelse. Kilden gentog, at pressen i dag arbejder frit, og tilføjede, at nogle journalister går for vidt i den forstand, at de offentliggør ubekræftede eller urigtige historier.

Chinje Shira og Harald Bammel, FES vurderede, at eventuel forfølgelse af journalister i dag foregår gennem beskyldninger fra myndighedernes side om bagvaskelse eller injurier. De nævnte som eksempel, at en journalist ved navn Pius Ndjawe i 1997 blev fængslet for at offentliggøre en artikel, der hævdede, at præsidenten var syg. Journalisten var fængslet i omkring 1 år.

⁸ British Home Office, Country Information and Policy Unit, Cameroon Assessment, October 2000, s.11.

⁹ US Department of State, Country Reports on Human Rights Practices, Cameroon 1999, s.14.

Ndjawe blev ifølge "Africa South of the Sahara" efterfølgende idømt 2 års fængsel for at udbrede urigtige oplysninger. Dommen reduceredes til 1 års fængsel efter appel, og Ndjawe blev siden benådet af præsidenten, hvorfor han ikke afsonede hele sin straf¹⁰.

Léolein Nja Kwa vurderede, at pressen - sammen med studenteraktivister og fagforeningsaktivister – er den gruppe, som myndighederne frygter mest og følgelig chikanerer mest. Redaktøren af The Post oplyste som eksempel, at en journalist risikerer at blive udsat for chikane, hvis denne undersøger en sag, hvor en embedsmand mistænkes for korruption. Chikane vil i sådanne tilfælde oftest blive udført af private aktører, som handler på en myndighedspersons vegne. Det forekommer dog også ifølge kilden, at redaktører af regeringskritiske aviser kaldes til møde hos kommunikationsministeren for at blive belært om, hvad de ikke må skrive.

Redaktøren af The Messenger oplyste, at der i dag ikke findes journalister i Cameroun, som er fængslet efter dom. Der verserer dog sager imod journalister for bagvaskelse og lignende. Madeleine Afité, ACAT vurderede, at der ikke er reel pressefrihed i Cameroun, og journalister skal stadig være varsomme med, hvad de skriver.

Hilaire Kamga oplyste, at der stadig i nogle tilfælde forekommer arrestationer af journalister. Myndighederne har mange måder at chikanere journalister på. Kamga henviste i den forbindelse til en journalist ved navn Michel Pekoua, som arbejder for avisen "Ouest Echo". Pekoua var fængslet mellem juni og august 2000, fordi han ikke ville opgive navnet på en kilde.

Kamga påpegede desuden, at oprettelsen af journalisterne fagforening Union des Journalistes au Cameroun (UJC) for tre år siden har medført en positiv udvikling for pressen i landet. Fagforeningen er blevet et forum, hvor journalister fra regeringspressen og den fri presse, som traditionelt er faglige og politiske modstandere, kan føre en direkte diskussion med hinanden. Dette forhold har ifølge Kamga medført, at de to parter i dag står mindre stejlt overfor hinanden, selvom modsætningerne fortsat eksisterer. Kamga oplyste, at UJC's første formand var tilknyttet regeringspartiet. Den nuværende formand for UJC er imidlertid en ledende journalist på den uafhængige avis The Messenger, mens næstformanden er journalist ved den statslige Tv-kanal CRTV, hvilket Kamga anså som en særdeles positiv udvikling.

6.1.2 Studenteraktivister

Léolein Nja Kwa vurderede, at studenteraktivister er mere sårbare over for myndighedsforfølgelse end andre grupper i landet. Regeringen ønsker at give omverdenen indtryk af, at Cameroun er et stabilt land, men den anser studentermiljøet som grobund for radikal regeringsfjendtlig virksomhed. Regeringen frygter, at det bl.a. er fra studentermiljøet, at der vil komme radikale politiske krav om sociale og økonomiske forandringer af landet. Derfor har regeringen mistillid til studenterne generelt, og myndighederne forsøger at overvåge, infiltrere og kontrollere studentermiljøet.

Nja Kwa tilføjede, at studenterne var langt bedre politisk organiseret i perioden før 1990, end det er tilfældet i dag. Studenterorganisationerne er stort set blevet opløst som følge af regeringens undertrykkelse og infiltrering af studentermiljøet.

¹⁰ Africa South of The Sahara, Europa Publications, London 2000, s. 275.

Hilaire Kamga forklarede, at Camerouns studenterbevægelse har gennemgået tre faser gennem de seneste 10 år. Disse faser dækker perioderne 1991-93, 1995 og 1999-2000. I perioden 1991-93 flygtede hundreder af studenter til udlandet, især til Camerouns nabolande, men også til Europa og USA. De fleste flygtede som følge af undertrykkelse og forfølgelse. Nogle blev dræbt og andre blev fængslet. I 1995 var der igen en periode med undertrykkelse, men langt fra så alvorlig som den foregående periode. I perioden 1999-2000 var der studenteruroligheder i Douala. Disse uroligheder medførte, at en række studenterledere og -aktivister blev udelukket fra studier ved ethvert universitetet i Cameroun. Menneskerettighedsorganisationerne ACAT og CA i Cameroun kritiserede disse udelukkelse, men der blev aldrig givet nogen officiel forklaring på disse. Regeringen benægtede, at disse studenter var forment adgang til universiteterne, men da studenterne herefter mødte frem for at lade sig registrere, blev de standset af politi og nægtet adgang. ACAT og CA har beviser for, at de blev hindret af politiet i at lade sig registrere. Kardinal Tumi spillede en central rolle i støtten til studenterbevægelsen i Douala, og det lykkedes ham at bringe problemerne til ophør i marts 2000. Fire studenterledere er dog stadig forment adgang til universiteterne. Studenterurolighederne i 1999-2000 opstod, da studenterledere udsendte et memorandum til regeringen og krævede bedre økonomiske vilkår, herunder en nedsættelse af studieafgiften.

Kamga kunne endelig oplyse, at der ikke er tilbageholdte eller fængslede studenteraktivister i Cameroun. De, som tidligere måtte være eftersøgt af myndighederne, har for længst forladt landet.

Bammel og Shira oplyste, at de seneste eksempler på, at studenteraktivister har måttet flygte til udlandet, er fra 1993. Siden da har studenteraktivister ikke haft alvorlige problemer med myndighederne. Studentermiljøet er dog infiltreret af myndighederne, og studentermiljøet er splittet og udgør således ikke nogen trussel mod regeringen. Generelt er studenter i Cameroun ikke udsat for forfølgelse eller overgreb fra myndighedernes side. Bammel havde således ikke gennem de seneste tre år noteret, at studenter har haft alvorlige problemer med myndighederne.

Det blev tilføjet af redaktørerne af The Post og The Messenger, at de fleste studenterledere for længst har forladt Cameroun. Studentermiljøet er svækket, og der findes ingen fremtrædende studenterledere tilbage i Cameroun. Adspurgt om, hvorvidt det ville være muligt for delegationen at træffe ledende studenteraktivister i Cameroun oplyste redaktørerne, at dette ikke ville være muligt, da der ikke findes nogle sådanne.

6.1.3 Fagbevægelsen

Harald Bammel og Chinje B. Shira kunne oplyse, at fagbevægelsen i Cameroun er splittet og den udgør ikke længere nogen trussel mod regeringen, der således heller ikke længere bekymrer sig om bevægelsen som politisk faktor. Bammel oplyste, at han har opholdt sig i Cameroun i tre et halvt år uden på noget tidspunkt at have oplevet, at en person har haft alvorlige problemer som følge af medlemskab af en fagforening.

Hilaire Kamga bekræftede, at den camerounske fagbevægelse har været svækket og splittet det seneste par år. Før 1999 var der en forholdsvis stærk fagbevægelse, som spillede en mere central rolle for sine medlemmer end det er tilfældet i dag. Lederen af fagbevægelsens centrale landsorganisation Louis Sombès spillede før 1999 en politisk aktiv rolle og nægtede at optræde som regeringens støtte. Sombès havde en stærk position i arbejderklassen i Cameroun og erklærede, at hans opgave ikke var at støtte regeringen, men at forsvare arbejderne interesser. Han blev derfor

set som politisk oppositionsfigur af regeringen, der forgæves forsøgte at skabe en "alternativ", regeringskontrolleret landsorganisation. Denne situation skabte grundlag for en magtkamp mellem den camerounske fagbevægelse og regeringen i årene 1996-97. Problemerne endte med, at regeringen reelt tog kontrollen med fagbevægelsen og lod Louis Sombès overtage en udenlandsk post som leder af de afrikanske landes internationale fagbevægelse. Derved mistede den camerounske landsorganisation sin centrale politiske position, og siden Sombès forlod Cameroun, er det alene lærernes fagforening, der har spillet en aktiv rolle. Generalsekretæren for lærernes fagforening er en kendt og fremtrædende personlighed i Cameroun.

Ifølge Kamga har medlemmer af fagforeninger generelt set ikke problemer med myndighederne af den grund, og der er ikke personer, som er tilbageholdte eller fængslet på baggrund af deres aktiviteter for eller medlemskab af en fagforening. Kamga tilføjede dog, at såvel ledere som øvrige medlemmer af lærernes fagforening kan risikere chikane fra myndighedernes side. Denne chikane kan vise sig ved at medlemmers mulighed for at gøre karriere i det offentlige begrænses eller ødelægges.

Kamga oplyste, at journalisternes fagforening Union des Journalistes de Cameroun (UJC) har modtaget støtte fra CA og Friedrich Ebert Stiftung. Denne fagforening repræsenterer såvel journalister fra den uafhængige presse som fra den regeringskontrollerede del af pressen. UJC er den største fagforening for journalister i Cameroun.

6.1.4 Menneskerettighedsaktivister

Hilaire Kamga oplyste, at det især er menneskerettighedsorganisationerne Mouvement pour la Défense des Droits de l'Homme et des Libertés (MDDHL), SOS Droit et Démocratie (SOSDD), Human Rights Clinic and Education Centre (HURCLED), SOS Jeunesse Libre (SOSJL), ACAT og CA, der har haft problemer med myndighederne i Cameroun. Han tilføjede, at organisationen Ocalip tidligere har haft problemer med myndighederne. Det bemærkes, at Ocalip ikke findes opført på den tidligere omtalte liste over registrerede menneskerettighedsorganisationer, som delegationen modtog af NCHRF (se bilag 5). Kamga tilføjede dog, at situationen for menneskerettighedsorganisationer (og for øvrigt også for den politiske opposition) i Cameroun er blevet betydeligt forbedret siden 1997.

Madeleine Afité forklarede, at medlemmer af HRDG ikke er udsat for problemer med myndighederne, alene fordi de er medlemmer af eller aktivister for denne organisation. Disse forhold gælder for alle medlemmer af registrerede menneskerettighedsorganisationer i Cameroun. Hun tilføjede, at det er forholdsvis almindeligt, at medlemmer af politiske oppositionspartier tillige kan være medlem af en menneskerettighedsorganisation.

Afité gjorde opmærksom på, at såvel ledelse som andre medlemmer af ACAT ikke har fundet anledning til at forlade Cameroun og søge beskyttelse i udlandet alene på grund af deres aktiviteter for ACAT. ACAT og Madeleine Afité har dog oplevet chikane fra myndighedernes side, f.eks. i form af en "blokade" i perioden februar – december 2000, hvor myndighederne overvågede såvel Madeleine Afité som ACAT's kontor. Hun betegnede denne form for chikane som "massiv intimidation".

Gemuh Akuchu oplyste, at HRDG er en af Camerouns mest aktive menneskerettighedsorganisationer. HRDG behandler spørgsmålet om SCNC som et minoritetsproblem i det syd- og nordvestlige Cameroun og HRDG har fremlagt dette spørgsmål som et sådant for FNs menneskerettighedskommission i Genève.

Akuchu oplyste, at HRDG tidligere har haft visse problemer med at kunne operere i Cameroun, og Akuchu bekræftede, at HRDG's leder Albert Mukong har været fængslet adskillige gange. I visse tilfælde kan det være vanskeligt at trække en tydelig skillelinje mellem menneskerettigheder, politik og religion i Cameroun. Dette illustreres f.eks. i tilfældet HRDG.

Kamga oplyste således, at Albert Mukong officielt har vist sympati for separatistbevægelsen SCNC. Mukong er en kendt aktivist og har for år tilbage været i fængsel gentagne gange. Kamga tilføjede, at Mukongs eventuelle problemer med myndighederne i dag ikke nødvendigvis betyder, at øvrige medlemmer af HRDG er forfulgt.

Redaktørerne af The Post og The Messenger bekræftede, at Albert Mukong har været fængslet adskillige gange. De vurderede, at aktivister for HRDG muligvis kan være i myndighedernes søgelys til trods for, at HRDG er en registreret og dermed lovlig organisation. På den anden side vurderede redaktørerne, at Mukongs position som internationalt kendt aktivist kan have en slags beskyttende effekt på HRDG's medlemmer.

Akuchu forklarede, at et medlem af HRDG ikke vil blive tilbageholdt eller fængslet alene med den begrundelse, at vedkommende er medlem af HRDG. Myndighederne ville benytte sig af andre begrundelser for evt. at tilbageholde et HRDG-medlem.

Akuchu tilføjede, at menneskerettighedsorganisationerne HRDG og MDDHL. Begge er særdeles aktive organisationer, og derfor kan medlemmer og aktivister for disse organisationer muligvis være mere i myndighedernes søgelys end medlemmer af visse andre menneskerettighedsorganisationer. Akuchu tilføjede, at HRDG opererer i hele Cameroun og afholder seminarer i samtlige provinser. HRDG har dog sit hovedsæde i Bamenda. MDDHL opererer derimod alene i det nordlige Cameroun og har hovedsæde i Maroua. Advokat Abdoulaye Math er formand for MDDHL.

Adspurgt om den nationale menneskerettighedskommission NCHRF har været udsat for chikane fra myndighedernes side svarede Akuchu, at dette er der flere eksempler på, især da kommissionen var nyetableret. For eksempel har myndighederne flere gange søgt at blokere for kommissionens arbejde, men siden 1992 har der ikke været eksempler på noget sådant.

Patrick Lafon ville ikke betegne HRDG som en "militant politisk" organisation, men han tilføjede, at regeringen muligvis gerne vil fremstille HRDG som en sådan. Lafon oplyste, at personer med tilknytning til menneskerettighedsorganisationer i enkelte tilfælde har haft grund til at forlade Cameroun af frygt for deres liv, idet de var kommet i myndighedernes søgelys. Han forklarede om en tidligere episode, hvor myndighederne havde beordret en soldat til at placere nogle våben på en kendt menneskerettighedsforkæmpers kontor for dermed at kunne beskyjde denne for ulovlig våbenbesiddelse. Soldaten røbede imidlertid myndighedernes planer til vedkommende.

T. Asonganyi understregede, at HRDG ikke er en hverken "militant" eller væbnet menneskerettighedsorganisation. Organisationens leder Albert Mukong er en respekteret person,

han var tidligere separatist, men i dag er er hans HRDG en reel og respekteret menneskerettighedsorganisation.

6.1.5 Medlemmer af den politiske opposition

Harald Bammel og Chinje B. Shira oplyste, at der næppe findes personer, der alene er fængslet af politiske grunde. De kunne heller ikke forstille sig, at der ville ske fængslinger af politiske grunde i forbindelse med f.eks. et kommende valg, som traditionelt øger spændingen mellem regering og opposition. Baggrunden herfor er, at menneskerettighedsobservatører både nationalt og internationalt vil gøre det meget vanskeligt for myndighederne og regeringen at slippe af sted med at tilbageholde og fængsle politiske modstandere.

Advokat Maurice Nkouendjin-Yotnda var dog overbevist om, at der findes politiske fanger i Cameroun. Han henviste til fængslingen af et antal UNDP-medlemmer, der havde protesteret mod valgsvindel. Nkouendjin-Yotnda forklarede videre, at fremtrædende personer, der er modstandere af regeringen, udsættes for forskellige former for chikane, f.eks. i form af telefonblokade, el-blokade, ekstraskatter eller lignende. Sådanne personer er dog ikke nødvendigvis i risiko for at blive tilbageholdt eller fængslet af myndighederne.

Solomon Gwei og Gemuh Akuchu, NCHRF vurderede, at almindelige medlemmer af SDF eller medlemmer af andre oppositionspartier ikke er udsat for forfølgelse fra myndighedernes side. Dette blev bekræftet af Bammel og Shira, FES.

Gwei og Akuchu gjorde opmærksom på, at det er uproblematisk for medlemmer af regeringspartiet og de allierede partier at afholde møder og gennemføre politiske aktioner end det er for medlemmer af oppositionen. De tilføjede, at en politisk demonstration skal anmeldes til myndighederne. Der er dog eksempler på, at myndighederne har ignoreret sådanne anmeldelser. Dermed har myndighederne kunnet legitimere indgreb mod en anmeldt demonstration. I sådanne tilfælde er der risiko for, at deltagere kan blive anholdt.

Vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt der findes personer, der er tilbageholdt af myndighederne alene af politiske årsager forklarede Hilaire Kamga, at præsident Paul Biya ikke længere har samme mulighed for at komme politiske modstandere til livs som tidligere. International opmærksomhed og pres er medvirkende til, at personer ikke længere kan tilbageholdes af rent politiske årsager. Derfor søger myndighederne at benytte sig af andre metoder til at undertrykke oppositionen. Kamga henviste i den forbindelse til sagen om Titus Edzoa, der opstillede imod præsident Biya ved præsidentvalget i 1997 og derefter blev fængslet for korrupcion.

Kamga forklarede videre, at der siden sidste år har siddet to personer fængslet i Yaoundé. De er tilbageholdt uden anklage eller dom, alene fordi de havde dokumentation for, at regeringen stod bag en brandstiftelse på en kirke syd for Douala. Flere personer, herunder en biskop, døde som følge af branden. Vidner til brandstiftelsen blev drevet ud i "bushen" og nogle blev beskudt af myndighederne. Ud over de to fængslede er også lederen af Mouvement Nationale pour la Revolution (MNR) Boule Merlin fængslet som følge af episoden. Kamga kendte ikke yderligere til MNR, men betegnede MNR som en "hemmelig organisation".

Sammenfattende forklarede Kamga, at der kun sidder få personer fængslet, som kan betegnes som politiske fanger. CA inspicerer selv fængsler og finder kun sjældent reelle politiske fanger. De, som

kan betegnes som politiske fanger kommer fra alle niveauer i det politiske liv, men der er ofte tale om personer, der har et udestående med en myndighedsperson eller regeringen. Kamga var meget usikker på antallet af decideret politiske fanger i Cameroun, men anslog på opfordring, at antallet kunne være omkring 10 personer. Det blev understreget, at CA betragter de medlemmer af SCNC, SCYL og andre separatistbevægelser som i dag er fængslet, som politiske fanger.

Léolein Nja Kwa havde ikke megen tillid til regeringens velvilje over for parlamentarisme og den politiske opposition i Cameroun. Han gjorde opmærksom på, at de politiske oppositionspartier ikke reelt er anerkendte af regeringen. Disse partier har ikke som regeringspartiet RDPC adgang til økonomiske midler. Regeringen viser manglende respekt for menneskerettighederne. Som ledende SDF-medlem har Nja Kwa selv været udsat for tortur i forbindelse med en tilbageholdelse for tre år siden.

Nja Kwa kunne ikke besvare spørgsmålet om, hvorvidt der i dag findes politiske fanger i Camerouns fængsler eller detentioner, men han kunne dog henvise til et eksempel på dette. Således nævnte han sagen om den allerede omtalte Titus Edzoa.

T. Asonganyi påpegede, at regeringen og myndighederne i Cameroun i det skjulte udviser intolerance over for oppositionen. Regimet lytter ikke til oppositionens politiske synspunkter, dette uanset, om der er tale om synspunkter fra en ledende oppositionspolitikere eller fra et almindeligt medlem. Forretningsdrivende, der er medlemmer af oppositionen, kan have vanskeligt ved at drive forretning; og et oppositionsmedlem der bestrider en offentlig stilling – uanset om det er et ledende eller almindeligt medlem – kan risikere at blive udsat for chikane.

Asonganyi illustrerede disse forhold med et par eksempler. Det ene eksempel vedrører Justin Pokon, en skatteembedsmand og medlem af SDF. Denne var blevet forflyttet fra den ene embedspost til den anden i landet uden nogen saglig begrundelse. Det andet eksempel vedrører en advokat Mekok, som var *Senior Court Register* i East Province. Imidlertid blev Mekok valgt som 4. vicepræsident for SDF. Regeringen beskyldte ham derefter for korrupsion og manglende indbetaling af et lån. Han blev derefter udsat for økonomisk chikane, idet hans løn blev tilbageholdt. Administrationen i East Province anmodede Mekok om af melde sig ud af SDF, og for 4 måneder siden modtog SDF Mekoks udmeldelse. Asonganyi fremhævede denne episode som et eksempel på, hvorledes myndighederne forsøger at begrænse SDF's politiske indflydelse i Cameroun til de vestlige og nordlige provinser - det vil stort set sige i det traditionelt engelsksprogede områder af Cameroun.

Som et andet eksempel på, hvorledes regeringen forsøger at skræmme og ydmyge oppositionen, forklarede Asonganyi og Che om en episode under den franske præsident Jacques Chiracs besøg i Cameroun i forbindelse med det fransk-afrikanske topmøde i januar i år. Under paraden i Yaoundé den 13. januar 2001 forud for topmødet havde oppositionspolitikere, inklusive SDF, som alle andre taget opstilling ved paradepladsen i byens centrum. Imidlertid havde medlemmer af den såkaldte "Presby-gruppe", som har nære forbindelser til regeringen, infiltreret SDF's gruppe. Da Chiracs konvoj passerede forbi smed medlemmer af "Presby-gruppen" sten mod konvojen, så det så ud som om, at det var SDF politikere, der stod bag aktionen. Præsidenten for SDF John Fru Ndis chauffør og hans private sekretær blev derefter overfaldet af "Presby-gruppen" på åben gade. Sekretæren blev alvorligt medtaget og blev efterladt liggende på gaden, hvorefter SDF bragte ham til hospitalet.

Asonganyi gav delegationen et foto af ofret for aktionen, og forklarede, at denne begivenhed var en meget stor ydmygelse af SDF og den øvrige politiske opposition.

Asonganyi forklarede videre, at regeringen bevidst, men med urette, forsøger at sidestille SDF med separatistbevægelserne som f.eks. SCNC og SCYL. Derfor forsøgte regeringen at få det til at se ud som om, at ikke blot SCNC og SCYL, men også SDF stod bag de militante aktioner i Bamenda-området i marts 1997. Det blev understreget af Asonganyi, at SDF på ingen måde stod bag disse aktioner. Det var muligvis SCNC og SCYL, der stod bag aktionerne, men Asonganyi har stadig mistanke om, at regeringen selv stod bag nogle af aktionerne for at få anledning til at anholde såvel SCNC- og SCYL-separatister som SDF-medlemmer. Chinje B. Shira, FES vurderede ligeledes, at myndighederne muligvis stod bag Bamenda-aktionerne for at få påskud til at anholde politiske aktivister.

Asonganyi tilføjede, at det er velkendt, at SCNC- og SCYL-medlemmer ofte har SDF-medlemskort. Det forekommer således, at radikale personer tilknyttet separatistbevægelsen tillige er medlemmer af SDF. Asonganyi understregede imidlertid, at SDF ikke støtter separatisterne og kravet om selvstændighed for det engelsksprogede Cameroun. SDF ønsker et politisk samlet, men føderalt Cameroun.

Asonganyi forklarede følgende om SDF's politiske rolle i og holdning til det *anglofone* spørgsmål i Cameroun. Den første All Anglophone Conference i Cameroun blev afholdt i Buea i 1994 og blev kaldt AAC I. Her blev den såkaldte *Buea Declaration* vedtaget. Erklæringen bestemte, at Cameroun skal være en forenet, føderal stat. I 1995 blev der afholdt en ny *anglofon* konference i Bamenda kaldet AAC II. Her blev den såkaldte *Bamenda Proclamation* vedtaget. Mange SDF-medlemmer deltog i denne konference. Konferencen mundede ud i et krav om, at regeringen skulle løse det *anglofone* spørgsmål inden for en "rimelig tidsfrist", ellers ville de to erklæringer træde i kraft. Kort efter erklærede en radikal gruppe¹¹, at egentlig løsrivelse nu skulle finde sted. Dette blev anledningen til en række voldsomme begivenheder i Bamenda. Samtidig erklærede SDF, at løsrivelsesspørgsmålet alene kan løses ad politisk vej, og dette har SDF erklæret officielt gentagne gange.

Hilaire Kamga bekræftede, at myndighederne betragter medlemmer af oppositionspartiet SDF som automatisk tilknyttet de engelsksprogede separatistbevægelser, idet såvel SDF's som løsrivelsesbevægelsernes støtter kommer fra den engelsksprogede del af befolkningen. Dermed ville Kamga dog ikke sige, at medlemmer af SDF generelt er forfulgt af myndighederne. Han bemærkede, at den nuværende leder af menneskerettighedsorganisationen HRDG Albert Mukong var en af grundlæggerne af SDF i 1990. Adspurgt om Mukongs nuværende samarbejde med løsrivelsesbevægelserne svarede Kamga, at alene Mukong selv svare på dette.

Shinje Shira, FES, fremhævede, at en person ikke er i risiko for overgreb og forfølgelse, alene fordi denne tilhører den engelsksprogede del af befolkningen. De tilføjede, at ledere af oppositionspartier i Cameroun gentagne gange har fornærmet regeringspartiet, uden at disse på nogen måde har fået problemer af den grund.

¹¹ SCNC blev dannet i 1995 og har siden været toneangivende i kampen for løsrivelse eller autonomi for den engelsksprogede del af Cameroun.

6.1.6 Medlemmer af separatistbevægelser

Léolein Nja Kwa oplyste, at SCNC eller SCYL ikke er deciderede politiske partier. De er ikke anerkendt og registreret, og derfor er de ikke lovlige bevægelser. Tilstedeværelsen af disse separatistbevægelser er udtryk for en blokering af det politiske liv i Cameroun, en blokering, der ikke levner mulighed for politiske løsninger eller fremskridt ad politisk vej - et forhold Nja Kwa dybt beklagede. Det politiske liv i Cameroun er således præget af frustration og manglende muligheder.

Dette forhold har en central placering i Camerouns politiske historie. FN's Special Rapporteur on Torture kunne i november 1999 rapportere, at der, siden regeringen i 1972 tog skridtet fuldt ud og erklærede den tidligere føderation mellem det engelsk- og det fransktalende Cameroun for opløst, og i stedet etablerede en stærk centraliseret statsmagt, har hersket betydelig frustration og misfornøjelse blandt store dele af den engelsktalende befolkning i landet¹². En række af de kilder, som delegationen konsulterede i Cameroun gjorde på forskellig måde opmærksom på det samme forhold.

Shinje B. Shira vurderede, at de radikale separatisters politiske mål snarere er politiske indrømmelser fra regeringen end en egentlig løsrivelse af de engelsksprogede områder. Hilaire Kamga var inde på samme tankegang, idet han vurderede, at SCNC's radikale krav om løsrivelse i virkeligheden er fremsat af strategiske grunde for derved at opnå et mere moderat mål, nemlig selvstyre for de engelsktalende områder. Gwei og Akuchu, NCHRL, understregede, at der ikke finder en såkaldt *de jure* undertrykkelse sted af løsrivelsesbevægelsen i Cameroun. De betegnede den undertrykkelse, der forekommer som en *de facto* undertrykkelse.

T. Asonganyi understregede, at der ikke findes væbnede oprørsgupper i Cameroun. Han var således ikke bekendt med, at SCNC eller SCYL skulle have ført nogen form for væbnet kamp, stået bag væbnede aktioner eller drab siden marts 1997.

Hilaire Kamga vurderede, at aktivister, mistænke aktivister eller personer, der er medlemmer af eller tilknyttet separatistbevægelserne SCNC, SCYL og eventuelle løsrivelsesbevægelser er i myndighedernes søgelys. Han tilføjede, at spørgsmålet om, hvem der leder de forskellige fraktioner inden for SCNC ikke er relevant, da hverken Prince Esoka Ndoki Mukete eller Henry Fossung er de virkelige ledere af SCNC. Der er næppe nogen, der vil være i stand til at nævne navnene på de reelle ledere af SCNC, da disse arbejder i det skjulte. Han tilføjede, at spørgsmålet desuden ikke er af nogen særlig praktisk betydning i forhold til, hvordan myndighederne ser på sagen. Det afgørende er alene, hvilke konkrete aktiviteter en given person har været involveret i, samt den grad af vilkårlighed, der altid vil spille ind i myndighedernes syn på og konkrete behandling af mistænkte politiske aktivister.

Hilaire Kamga oplyste, at myndighederne af alle oppositionsgrupper i Cameroun mest af alt frygter SCNC og SCYL som "militante separatistbevægelser", og han understregede, at en persons

¹² United Nations, Economic and Social Council, Commission on Human Rights, Civil and Political Rights, including questions of torture and detention, Report of the Special Rapporteur, Sir Nigel Rodney, submitted pursuant to Commission on Human Rights resolution 1998/38, 11 November 1999, s. 25.

tilknytning til en nærmere bestemt gren af SCNC siger ikke noget som helst om, hvorvidt en given person vil være i myndighedernes søgelys eller ej.

Bammel og Shira vurderede, at "militante" separatister, det vil hovedsagelig sige medlemmer af SCNC og SCYL, kan være i risiko for overgreb og forfølgelse fra myndighedernes side. De troede dog ikke, at der i dag findes nogen decideret væbnet gren af hverken SCNC eller SCYL. Såvel SCNC som SCYL er illegale organisationer, og den såkaldte Cameroon Anglophone Movement (CAM) er nu opslugt i SCNC. Bevægelsen blev oprettet i Buea i forbindelse med den såkaldte All Anglophone Conference i 1995. SCNC blev straks forbudt af myndighederne. Regeringen accepterer ikke, at SCNC afholder møder, men den er naturligvis vidende om, at organisationen er aktiv. Personer, der deltager i SCNC's møder risikerer muligvis tilbageholdelse af myndighederne. Mange medlemmer af den engelsksprogede befolkning i Cameroun er medlemmer af SCNC, men kun ganske få tilhører bevægelsens radikale del, og det er kun disse der er i risiko for forfølgelse og overgreb, ikke almindelige medlemmer af SCNC.

Redaktørerne af The Post og The Messenger kunne bekræfte, at der i dag findes et antal fanger i fængslet i Yaoundé, som de ville betegne som politiske fanger. Disse er blevet dømt ved en militær domstol. De i alt 18 fanger blev anholdt i 1997 og er blevet idømt straffe på mellem 5 og 25 års fængsel, enkelte har fået livstidsdomme. De blev alle dømt for separatisme og for ulovlig våbenbesiddelse. Samtlige fanger er kendte SCNC- eller SCYL-medlemmer. Lederen af SCYL Ebenezer Akwanga blev således idømt livsvarigt fængsel.

Nja Kwa oplyste, at præsidenten for SCNC Frédéric Ebong stadig sidder fængslet på baggrund af, at han erklærede sig selv som præsident for det sydlige Cameroun og havde planer om at løsrive dette område fra resten af Cameroun. Dette skete i slutningen af 1999. Nja Kwa havde ikke andre oplysninger om SCNC eller SCYL, men tilføjede, at disse løsrivelsesbevægelser udgør en trussel mod stabiliteten i Cameroun, deres tilstedeværelse er således et nationalt sikkerhedsspørgsmål. SDF støtter ikke disse separatistbevægelser, som især opererer på grænsen til Nigeria.

Madeleine Afité oplyste, at medlemmer af SCYL tidligere havde problemer med myndighederne, da en gruppe SCYL-medlemmer hejste SCYL's eget flag i 1998 i Buea. Politiet greb ind og pryglede flere aktivister. Hun tilføjede, at samtlige fængslede eller tilbageholdte medlemmer af SCYL og SCNC blev løsladt i forbindelse med premierministerens besøg i Buea i juni 2000. Hun har ikke modtaget oplysninger om, at der siden skulle være blevet fortaget yderligere anholdelser af SCNC- eller SCYL-medlemmer og mente ikke, at der er medlemmer af SCNC eller SCYL, som i dag sidder fængslet. Hun tilføjede dog, at der er tegn på, at medlemmer af de to organisationer udsættes for chikane.

Gemuh Akuchu oplyste, at en professor og dommer ved navn Frédéric Ebong i december 1999 blev anholdt sammen med seks andre i Buea. De blev overført til fængslet i Yaoundé, hvor de stadig sidder tilbageholdt på grund af deres selvstændighedserklæring af det vestlige Cameroun¹³. Akere Muna kunne oplyse, at der endnu ikke har fundet en retssag sted i forbindelse med SCNC's besættelse af en radiostation i Buea. Bammel og Shira oplyste, at de personer, som har deltaget i

¹³ Bemærk, at Camerouns nordvest- og sydvestprovinser ofte benævnes Southern Cameroons af den engelsktalende befolkning.

denne aktion, muligvis alle er blevet anholdt. De var dog ikke sikre i deres udsagn og ville ikke blive overraskede, såfremt myndighederne anholdt flere mistænkte.

Gwei og Akuchu oplyste, at der er mange lignende tilbageholdelser og fængslinger, og såfremt der er mistanke om, at en sag er politisk, vil NCHRF undersøge forholdene omkring sagen. Det er ikke ualmindeligt, at en anholdt person kan tilbageholdes i måneder eller endog år uden tiltale. I Bamenda blev 174 personer anholdt i marts 1997 og formanden for NCHRF ledte selv undersøgelsen af sagen. Nogle af de anholdte blev dømt for terrorisme, men de fleste blev frikendt, og med undtagelse af 18 personer er alle blevet løsladt.

Akuchu oplyste, at fem fængslede personer, kaldet "the forgotten five", og mistænkes for at være medlemmer af SCNC, var blevet løsladt. De blev løsladt fra Kondengui Central Prison i Yaoundé den 6. oktober 2000. Under NCHRF's inspektion af Kondengui-fængslet i august 1998 opdagede kommissionen, at disse fem personer havde siddet fængslet i mere end tre år uden på noget tidspunkt at være blevet præsenteret for en anklage eller være blevet stillet for en dommer. NCHRF oplyste, at de fem synes at være blevet glemt i fængslet. Fire af fangerne var blevet anholdt den 20. september 1995, og den femte blev anholdt den 4. februar 1997.

Gwei og Akuchu bekræftede, at ledende medlemmer af SCNC konstant har problemer med myndighederne, men vurderede i øvrigt, at almindelige medlemmer og aktivister alene vil have problemer med myndighederne i forbindelse med konkrete SCNC-aktiviteter.

Patrick Lafon antog, at ethvert medlem af SCNC vil være i risiko for myndighedsforfølgelse i Cameroun. En SCNC-leder ved navn Elad Ekotang og flere andre medlemmer af SCNC har været fængslet i mere end et år, bl.a. på grund af SCNC's besættelse af en radiostation i Buea og deres erklæring af et selvstændigt *anglofont* Cameroun. Der er ikke faldet dom i sagerne endnu, og de fængslede er end ikke blevet tiltalt. Regeringen sætter i høj grad fokus på SCNC. Dette sker af frygt for SCNC's krav om løsrivelse af den engelsktalende del af Cameroun. Ingen af de deciderede oppositionspartier stiller krav om løsrivelse, og derfor behandler regeringen SCNC hårdere end den øvrige opposition.

Kamga gjorde opmærksom på, at en aktivist, der er tilknyttet SCNC, risikerer at få problemer med myndighederne og eventuelt blive straffet for sin tilknytning. Han var dog samtidig overbevist om, at en person ikke bliver fængslet alene på grund af tilknytning til en separatistorganisation. Der findes ingen officielle regeringserklæringer om, at SCNC er en illegal organisation, og der er ingen lov, der forbyder en organisation som SCNC. Spørgsmålet om, hvorvidt SCNC er illegal eller ej er dog irrelevant, ifølge Kamga. SCNC er ikke en registreret organisation. Han understregede, at regeringen eller myndighederne som sådan ikke er på jagt efter medlemmer af SCNC. Siden 1997, hvor der blev anholdt mange personer, som mistænkes for medlemskab af separatistorganisationer i Cameroun, er der ikke sket masseanholdelser af disse. Vedrørende risikoen for overgreb mod SCNC-medlemmer tilføjede Kamga, at en embedsperson, der f.eks. er medlem af SCNC, ikke risikerer at miste sit arbejde af denne grund, men en sådan vil dog risikere at blive udsat for chikane og f.eks. i form af en reduktion i lønnen.

FN's nyhedstjeneste IRIN meddelte den 20. marts 2001, at seks SCNC-medlemmer nu var blevet løsladt efter at have siddet fængslet i 14 måneder. De seks medlemmer var alle anklagede for højforræderi (se bilag 6).

6.1.7 Sproglige og etniske forhold

Bammel og Shira understregede, at alene det forhold, at en person tilhører den engelsksprogede del af Camerouns befolkning ikke betyder, at vedkommende vil være i risiko for at være i myndighedernes søgelys. Befolkningsgruppen bamiléké er kendte forretningsfolk og den økonomisk dominerende befolkningsgruppe i Cameroun. Bamiléké er trods dette politisk og socialt marginaliserede, og de støttede oprindeligt SDF i den tro, at dette parti og dermed de selv ville få politisk indflydelse. Bamiléké har derfor følt sig frustrerede over SDF's manglende indflydelse og nogle har opgivet at støtte partiet. SDF henter dog fortsat en vigtig del af sin støtte hos bamiléké-befolkningen.

Patrick Lafon forklarede, at de etniske befolkningsgrupper i Cameroun, hvis medlemmer er kendt for at være i opposition til regeringen, diskrimineres. Denne diskrimination sker på stammebasis og rammer hele befolkningsgruppen ude i landets provinser. Mange regeringsmedlemmer tilhører bétibefolkningen, som er præsident Biyas egen stamme.

Lafon understregede, at han ikke betragter SDF som et etnisk eller sprogligt baseret parti, det er et 100% nationalt parti. Imidlertid forsøger regeringen at fastholde eller begrænse SDF til et parti, der alene er repræsentativt i enkelte engelsksprogede provinser. I de ikke-engelsksprogede provinser, hvor SDF-kandidater visse steder alligevel har vundet et borgmestervalg, hindrer regeringen disse i at indtage deres poster. Lafon håbede, at SDF ville forblive et tålmodigt parti og bevare det langsigtede perspektiv i kampen for demokrati.

6.1.8 Religiøse forhold

Patrick Lafon oplyste, at der ikke er spændinger mellem Camerouns kristne, muslimske eller animistiske befolkninger. Han understregede, at der ikke er særlige konflikter mellem kristne og muslimer. Han ville på ingen måde sammenligne forholdene med situationen i Nigeria, hvor spørgsmålet om indførelse af sharia-lovgivning i visse delstater har forårsaget blodige konflikter mellem kristne og muslimske befolkningsgrupper.

Lafon tilføjede, at der i Cameroun findes såkaldte hemmelige religiøse sekter eller selskaber. Det mest kendte af disse er *Rosicrucian Society*, som har udbredt støtte i regeringskredse. De fleste regeringsmedlemmer og flere kendte erhvervsfolk er medlemmer af dette hemmelige religiøse selskab, som de mener giver dem beskyttelse og succes. Præsident Biya har doneret syv millioner CFA til det hemmelige *Rosicrucian Society*. Lafon tilføjede, at man for at opnå succes i landets administration og regering skal være medlem af *Rosicrucian Society*.

6.1.9 Detentions- og fængselsforhold

FN's Speciel Rapporteur on Torture Sir Nigel Rodley besøgte i maj 1999 det største fængsel i Douala (New Bell) og det største fængsel i Yaoundé (Kondengui). Ifølge Rodleys rapport husede New Bell-fængslet i Douala på inspektionstidspunktet 2393 fanger, selvom det alene er bygget til at huse 800 fanger. Kondengui Central Prison i Yaoundé husede på inspektionstidspunktet 2700

fanger, selvom det er bygget til at huse 800 fanger¹⁴. Det påpeges i rapporten desuden, at 2550 af 2700 fanger i Kondengui Central Prison fortsat afventede deres retssag.

Det konstateres i rapporten, at de inspicerede celler næsten uden undtagelse var overfyldte, for eksempel husede en besøgt celle 140 fanger, selvom der alene var soveplads til 90 fanger. Det forhold, at cellerne er overfyldte, medfører, at en stor del af fangerne må sove på gulvet eller i det fri.

De sanitære forhold vurderes i rapporten til at være særdeles mangelfulde. For eksempel rådede ovennævnte Kondengui Central Prison alene over 16 toiletter og brusebade. Patrick Lafon understregede, at de sanitære forhold i Camerouns fængsler generelt er særdeles elendige.

Muligheden for at få lægebehandling i fængslerne karakteriseres som særdeles mangelfuld. I New Bell fængslet betegnes forholdene for syge fanger som elendige, og det konstateres, at 30 fanger var døde mellem 1. januar 1999 og 1. maj 1999. Et flertal af interviewede fanger, påpegede, at det ene måltid, som de fik om dagen, er utilstrækkeligt, hvorfor de fleste er afhængige af, at deres familie bringer mad til dem, mens de er fængslet¹⁵.

Det britiske indenrigsministeriums seneste *Cameroon Assessment* påpeger ligeledes, at fængslerne i Cameroun er voldsomt overfyldte og konstaterer, at muligheden for at få tilstrækkelig lægehjælp er nærmest ikke-eksisterende. Rapporten fastslår ligeledes, at det jævnlige forekommer, at fanger dør som følge af mangel på tilstrækkelig lægehjælp eller som følge af forholdene i fængslerne i øvrigt¹⁶.

Nigel Rodleys rapport oplyser, at tortur er forbudt ved lov i Cameroun. Rapporten fastslår imidlertid, at "torture is resorted to by law enforcement officials on a widespread and systematic basis". Tortur anvendes ifølge rapporten almindeligvis til at tilvejebringe oplysninger, som er relevante for håndhævelsen af lov og orden. Det påpeges videre i rapporten, at den udbredte anvendelse af tortur lod sig dokumentere af FN's Special Rapporteur på få dage, hvorfor det konkluderes, at ledelsen i de forskellige institutioner, som håndhæver lov og orden og de politisk ansvarlige, nødvendigvis må være vidende om dette¹⁷.

Afité Madeleine oplyste, at organisationen ACAT ikke har registreret eksempler på decideret politisk motiveret tortur eller anden umenneskelig behandling mod fanger i de camerounske fængsler gennem de seneste 12 måneder. De sidste eksempler på noget sådant stammer fra 1997 og er fra det nordvestlige Cameroun. Hun understregede, at ACAT, såfremt der havde forekommet politisk motiveret tortur eller lignende overgreb siden 1997, ville være vidende om det. Hun

¹⁴ UN Commission on Human Rights, Civil and Political Rights, Including Questions of: Torture and Detention, Report of the Special Rapporteur, Sir Nigel Rodley, submitted pursuant to Commission on Human Rights resolution 1998/38, 11 November 1999.

¹⁵ *ibid.*

¹⁶ British Home Office, Country Information and Policy Unit, Cameroon Assessment, October 2000, s.9.

¹⁷ UN Commission on Human Rights, Civil and Political Rights, Including Questions of: Torture and Detention, Report of the Special Rapporteur, Sir Nigel Rodley, submitted pursuant to Commission on Human Rights resolution 1998/38, 11 November 1999, s. 23.

henviste til, at ACAT har en afdeling i Bamenda, regionshovedstaden i det nordvestlige Cameroun samt, at ACAT har adgang til at besøge fængsler og detentionscentre i Cameroun.

Afité Madeleine tilføjede dog, at der af og til kan herske nogen forvirring vedrørende forholdet mellem almindelig kriminalitet og politisk aktivitet. Ofte vil et medlem af en politisk bevægelse forklare anklager mod denne som politisk begrundede, uanset om anklagen og tilbageholdelsen vedrører rent kriminelle forhold. Kilden forklarede videre, at enhver leder af et politisk oppositionsparti vil kende til eventuelle overgreb mod et medlem eller til, hvorvidt et medlem er fængslet eller på anden måde tilbageholdt.

Hilaire Kamga erklærede, at det på forhånd ikke er muligt at sige noget om, hvem der evt. er i risiko for at blive udsat for overgreb og tortur under et detentions- eller fængselsophold i Cameroun. Dette vil afhænge af de konkrete omstændigheder. Forholdene i landets detentioner og fængsler er imidlertid meget alvorlige, og forholdene er ikke blevet forbedret i de senere år. Dette er tillige dokumenteret i flere offentliggjorte rapporter.

Vedrørende ACAT's oplysninger om, at denne organisation ikke gennem de seneste 12 måneder har registreret overgreb i form af tortur eller lignende mod politiske fanger i Cameroun forklarede Kamga, at dette kan være rigtigt, dvs. at ACAT ikke har modtaget klager fra indsatte over den behandling, de måtte have fået, mens de var i myndighedernes varetægt. Dette har CA heller ikke, men det betyder dog ikke, at der ikke forekommer denne slags overgreb. Det blev understreget, at CA er vidende om, at der generelt forekommer tortur og andre overgreb i landets politistationer, detentioner og fængsler. Kamga tilføjede, at enhver, der besøger disse steder hurtigt vil kunne konstatere, at sådanne overgreb stadig finder sted. Det kan man høre fra de indsatte selv. Kamga understregede, at enhver person, der tilbageholdes af myndighederne i Cameroun er i risiko for at blive udsat for tortur og andre fysiske overgreb. Dette finder kontinuerligt sted, og der er generelt total straffrihed for de personer, som står bag disse overgreb. Problemet skyldes dog ikke, at regeringen lader stå til og ser gennem fingre med det, men at ofrene ikke træder frem og vidner om disse forhold.

Redaktørerne af The Post og The Messenger fremhævede, at forekomsten af tortur og andre overgreb mod personer i detentioner og fængsler er et meget alvorligt problem, og det er typisk politiske fanger, der udsættes for tortur. Aviserne kan imidlertid uhindret rapportere om disse forhold i artikler ledsaget af fotos, der dokumenterer overgrebene. Torturformerne er brænding med glødende jern, elektrisk tortur og piskning. Sidste år døde en politisk fange af tortur i fængslet i Yaoundé.

Solomon Gwei og Gemuh Akuchu oplyste, at en anholdelse i Cameroun næsten altid er forbundet med en eller anden form for tortur, også fysisk tortur. De forklarede, at hver gang, der finder en vigtig politisk begivenhed sted i landet, f.eks. i forbindelse med en valgkamp, uanset om denne er til et lokal-, præsident- eller parlamentsvalg, vil der finde anholdelser sted. Nogle gange er der tale om masseanholdelser, og der vil i den forbindelse næsten altid forekomme eksempler på tortur mod de anholdte.

Gwei og Akuchu forklarede, at traditionen for tortur og vold i Cameroun blev skabt allerede under selvstændighedskampen, hvor nationalistbevægelsen Union des Populations de Cameroun (UPC) spillede en central rolle i kampen for selvstændighed og forening af det britiske Vestcameroun og

det franske Østcameroun. UPC blev undertrykt voldsomt af den franske kolonimagt, hvis barske metoder især blev berygtede i forbindelse med det såkaldte "Bamiléké-oprør" i 1960, hvor den franske general Briand stod bag drabene på så mange oprørere, at der lige siden har været forsøg på at skjule antallet af dræbte.¹⁸

Den franske kolonimagt dannede skole for det camerounske militær og politi, og Gwei og Akuchu betegnede volden og torturen som en slags "livsstil" eller "kultur", som er blevet nedarvet til det selvstændige Cameroun. Uddannelsen af politifolk i kolonitiden og under det selvstændige Camerouns første regime indeholdt som regel et betydeligt element af voldsanvendelse og tortur. Den britiske kolonimagt optrådte ikke på samme hårdhændede måde som den franske. Det blev tilføjet, at personer, der i dag tilbageholdes i detentioner i Cameroun, stort set altid behandles som om, de allerede var dømt.

Gwei og Akuchu oplyste at forholdene ikke er ens i alle Camerouns provinser. I de 10 af landets 15 provinser, hvor NCHRF i de seneste år har arbejdet på at uddanne politifolk, er forekomsten af vold og tortur mindsket i forhold til de resterende fem provinser. De fleste klager over anvendelsen af vold og tortur kommer således fra disse fem provinser. Gwei og Akuchu understregede, at et af de mest centrale menneskerettighedsproblemer i Cameroun i dag er forekomsten af tortur og det forhold, at straffrihed er et så udbredt fænomen.

Kamga og de fleste øvrige kilder var helt på linje med Gwei og Akuchu, da de på samme måde fremhævede de alvorlige menneskerettighedskrænkelser, der følger af myndighedernes udbredte anvendelse af tortur, og den totale straffrihed for dem, som begår disse handlinger. De fleste kilder var enige om, at tortur og straffrihed er det alvorligste menneskerettighedsspørgsmål i Cameroun i dag, og der er ikke tegn på en forbedring af disse forhold, ifølge Hillaire Kamga.

Den nationale menneskerettighedskommission NCHRF tog i 1998 initiativ til, med støtte fra The French Mission for Cooperation and Cultural Action i Yaoundé, at dokumentere og forbedre forholdene i landets detentioner og fængsler. I november-december 1998 organiserede NCHRF en workshop i Yaoundé om, hvorledes man kunne forbedre forholdene i detentioner og fængsler. Af forordet til NCHRF's rapport fra workshopen fremgår, at NCHRF's mandat er at fremme forståelsen for og beskyttelsen af menneskerettighederne i Cameroun. Der fremgår videre, at NCHRF siden 1992 har inspiceret en række af landets detentioner og fængsler, og NCHRF orienterede regeringen om de foruroligende forhold i disse. Regeringen svarede, at den var fuldstændig klar over forholdene, og at man havde nedsat en tværministeriel gruppe til at undersøge og løse problemerne. NCHRF måtte dog december 1998 konstatere i sin rapport fra omtalte workshop, at der til trods for dette fortsat finder en forværring sted af forholdene. NCHRF skriver: "In spite of this, the conditions under which people are arrested and detained continue to deteriorate. They are characterised, among other things, by: overcrowded, cramped and unhygienic cells, regular use of torture and protracted detention without charges"¹⁹

¹⁸ John Grace & John Laffin, *Fontana Dictionary of Africa Since 1960 – Events, Movements and Personalities*, Fontana Press, London 1991, s.64.

¹⁹ National Commission on Human Rights and Freedoms, *Report on the Workshop on the Improvement of Conditions of Arrest and Police Custody*, Yaoundé, December 1998, s. 3.

Kamga oplyste, at præsident Biya er blevet klar over alvoren af dette problem, og han omtalte dette i sin nytårstale til nationen. CA roste præsidenten for hans erkendelse af problemet, og præsidenten har officielt svaret, at han ser tre alvorlige menneskerettighedsproblemer i Cameroun i dag, nemlig, befolkningens uvidenhed om deres egne rettigheder, embedsmisbrug hos politiet og straffrihed for overgreb og korruptionen blandt dommerstanden.

NCHRF udleverede en liste over fængsler i Cameroun. Listen vedlægges som bilag 7.

Private fængsler

Madeleine Afité forklarede, at en lokal stammeleder, en såkaldt *lamida*, i den nordligste provins i Cameroun driver et privat fængsel. Den pågældende leder er tilknyttet regeringspartiet og driver, uden at myndighederne skrider ind, dette fængsel, hvor der forekommer tortur og i nogle tilfælde henrettelser uden rettergang. Afité oplyste, at et medlem af oppositionspartiet UNDP er død efter at være udsat for tortur i dette fængsel af ovennævnte *lamida*.

FN's Special Rapporteur henviser ligeledes til, at NGO'er oplyste, at visse stammeledere i Camerouns nordlige provins driver egne fængsler, hvor vilkårlige tilbageholdelser og overgreb imod indsatte forekommer²⁰

²⁰ UN Commission on Human Rights, Civil and Political Rights, Including Questions of: Torture and Detention, Report of the Special Rapporteur, Sir Nigel Rodley, submitted pursuant to Commission on Human Rights resolution 1998/38, 11 November 1999, s. 14.

7. Ordenshåndhævelse og retsvæsen

7.1 Generelt

Et stort flertal af kilderne gjorde opmærksom på, at politi, domstole og retssystemet i det hele taget, er så korrupt, at retfærdig rettergang ikke på forhånd er givet.

7.1.1 Sikkerhedsstyrker og politi

Det er primært det nationale politi og gendarmeriet, som varetager håndhævelse af lov og orden i Cameroun. Af andre institutioner, som spiller en rolle på ordenshåndhævelsesområdet kan nævnes National Intelligence Service, den militære efterretningstjeneste, præsidentens sikkerhedstjeneste, hæren og Ministry of Territorial Administration. De samlede sikkerhedsstyrker kontrolleres af præsidenten, forsvarsministeren og chefen for det nationale politi.²¹

En række af de kilder, som delegationen havde samtaler med omtalte eksistensen af et særligt berygtet politikorps ved navn Commandement Opérationel (CO).

Ifølge Genevieve Faure blev CO oprettet i begyndelsen af 2000 til bekæmpelse af den stigende kriminalitet, herunder blandt andet landevejsrøveri. CO ledes af en vis oberst Paille. Hilaire Kamga oplyste, at lederen af CO har meget udvidede beføjelser og således selv er ansvarlig for CO's operationer. Ifølge Faure antages CO for at have stået bag "round ups", vilkårlige overgreb og drab på civile. Dette fandt især sted i perioden april-juni 2000 i forbindelse med en større operation, officielt for at bekæmpe kriminalitet. Ifølge kilden er CO's operationer i dag af mindre alvorlig karakter end tidligere som følge af pres fra NGO'er og det internationale samfund.

Madeleine Afité bekræftede eksistensen af CO og oplyste, at ACAT som menneskerettighedsorganisation i en periode i 2000 blev chikaneret af CO. CO blokerede organisationens kontor og skyggede flere af dens medarbejdere. Afité oplyste desuden, at CO i 2000 efterstræbte tre kendte studenteraktivister, som havde stået i spidsen for demonstrationer på universitetet i Douala. Endelig oplyste Afité, at en amerikansk diplomat foranlediget af rygterne om CO's metoder i 2000 præsenterede præsidenten for Cameroun for en liste over personer, som angiveligt var ofre for CO's operationer.

Ifølge redaktøren af The Messenger har CO jævnligt foretaget henrettelser uden forudgående rettergang.

Hilaire Kamga, CA, oplyste, at ACAT i Douala har haft store problemer med CO. Desuden henledte Kamga opmærksomheden på, at flere medlemmer af menneskerettighedsorganisation MDDHL, som arbejder i den nordligste provins i Cameroun, blev anholdt af politiet efter at have undersøgt CO's bekæmpelse af kriminalitet i provinsen.

²¹ British Home Office, Country Information and Policy Unit, Cameroon Assessment, October 2000, s. 7.

Kamga tilføjede, at landevejsrøverier i det nordlige Cameroun tidligere gav regeringen anledning til at indsætte det såkaldte *Anti-gang*-korps. Dette fandt sted i tiden op til 1998. Regeringen løste problemet med landevejsrøverier på samme måde, som man senere løste problemerne i Douala ved hjælp af CO. Der var mange uskyldige ofre for *Anti-gang*-operationerne i det nordlige Cameroun. Lederen af MDDHL dokumenterede disse overgreb, og han var i stor risiko for at blive dræbt af *Anti-gang* og andre sikkerhedsstyrker. Derfor flygtede han ud af Cameroun. Akere Muna konstaterede, at CO opererer helt udenfor loven, hvilket han understregede sin afstandtagen til. Kamga bekræftede, at CO's operationer ikke er betinget af, at der gives ordre fra den relevante embedsmand.

Kamga oplyste, at der er eksempler på, at CO-tilknyttede personer har udnyttet deres position til at foretage overgreb imod personer, som de havde et personligt udestående med. Kamga vurderede, at nedgangen i CO's aktivitetsniveau i den senere tid ikke med sikkerhed skyldes det internationale pres, der har været lagt på Camerouns regering i den forbindelse. Kamga påpegede, at det endnu er for tidligt at sige, hvorvidt CO's lavere profil for nylig er permanent eller blot en midlertidig tilstand skyldes Camerouns værtskab for den fransk-afrikansk topmøde i januar 2001, hvor et stort antal statsoverhoveder, herunder Frankrigs præsident Jacques Chirac var tilstede.

Kamga påpegede, at *Anti-gang* ikke er identisk med CO. "Anti gang"-enheden, som er en del af gendarmeriet, opererer som CO udenfor loven, men er i modsætning til CO en permanent enhed. CO er oprettet midlertidigt til en forstærket indsats imod organiseret og grov kriminalitet. *Anti-gang*, der kontrolleres direkte af præsidenten, behøver ikke at foretage registrering af tilbageholdte. Lederen er at betragte som en slags vice-minister, som refererer direkte til præsidenten. Kamga forklarede, at *Anti-gang* blev etableret for flere år siden, og at det er lederen af denne styrke, der i praksis er ansvarlig for tilbageholdelsen af politiske fanger. Han tilføjede, at den tidligere sundhedsminister Titus Edzoa i dag er tilbageholdt i celle hos *Anti-gang* og således ikke i et regulært fængsel.

I den forbindelse vurderede flere kilder, at præsident Biya længe stiltiende havde accepteret Edzoas underslæb og først brugte det imod ham, da Edzoa udfordrede Biya som kandidat ved præsidentvalget.

Hilaire Kamga oplyste, at regeringen nu får bistand af The French Mission for Cooperation and Cultural Action og andre organisationer med henblik på at uddanne politifolk i menneskerettighedsspørgsmål. Der har tillige fundet en nyrekruttering af unge politifolk sted. Disse er alle uddannet i menneskerettighedsspørgsmål og resultatet er blevet, at befolkningen har oplevet en mærkbar, positiv forandring, især i Yaoundé. Her er politiet adfærd blevet langt bedre end tidligere. Kamga fremhævede denne udvikling som et meget positivt og betydeligt skridt i den rigtige retning.

Således opkræver politiet nu ikke længere åbent ulovlige afgifter eller bøder af f.eks. trafikanter, eller truer med våben disse til at betale fiktive afgifter eller bøder. Kamga forklarede, at dette er et forhold som især taxi- og buschauffører kan mærke, idet disse dagligt har været udsatte for denne

type overgreb på gader og ved kontrolposter²². Problemet har især været, at chaufførerne ikke kender til deres rettigheder og ikke har turdet at gå rettens vej for at opnå retfærdighed. De har ikke haft tiltro til retssystemet og muligheden for at få en retfærdig rettergang. Dette forhold har CA/NDH gjort en stor indsats for at forbedre og opfordrer derfor kraftigt enhver forurettet person til at prøve sin sag ved en domstol i Cameroun. CA assisterer privatpersoner i forbindelse med gennemførelse af retssager.

7.1.2 Domstole og retssystem

Retssystemet i Cameroun består af 1. instans-domstole i landets 58 såkaldte *divisions*, appeldomstole i landets 10 provinser og en højesteret. Udover de civile domstole findes der militære domstole, som også har kompetence i civile sager i tilfælde, der drejer sig om "civil unrest, organized armed violence, gang crimes, gang banditry and highway robbery"²³.

Hilaire Kamga oplyste, at de militære domstole er permanente institutioner. Disse domstole behandler normalt militære sager, men i realiteten bliver enhver sag, der vedrører statens sikkerhed behandlet af disse domstole, dvs. også sager, der vedrører separatisme-spørgsmålet.

Der eksisterer to retssystemer i Cameroun. I de to engelsktalende provinser, sydvest- og nordvest-provinsen er retsvæsenet baseret på det engelske retssystem. I de otte fransktalende provinser er retsvæsenet baseret på det franske retssystem. Straffeloven gælder i hele landet, mens de to systemer anvender hver sine regler vedrørende proceduren i straffesager. De to regelsæt er dog meget ens²⁴.

Gemuh Akuchu fremhævede det forhold, at der eksisterer to retssystemer i Cameroun. Kilden oplyste, at der er en udbredt tendens til, at politi og retsvæsen i provinser, hvor retsvæsenet er baseret på det franske retssystem, uofficielt arbejder ud fra den antagelse, at personer, som er mistænkt for en forbrydelse, er skyldige indtil det modsatte er bevist. Akuchu oplyste i den forbindelse, at en fængslets mulighed for retslig prøvelse af lovligheden af vedkommendes tilbageholdelse alene eksisterer i de to engelsktalende provinser. Endelig oplyste Akuchu, at myndighederne ofte overfører fængslede i de engelsktalende provinser til en fransktalende provins, for eksempel til byerne Douala eller Yaoundé. Denne ifølge Akuchu almindelige praksis anvendes for at fjerne den fængslede fra sit hjemområde, hvor vedkommende har sit netværk.

²² Disse forhold fremgår også af Friedrich Ebert Stiftung, Corruption in Cameroon, Yaoundé, June 1999, hvor der bl.a. omtales følgende forhold: "Before a taxi driver, even one who is in order, a policeman is all-powerful: he can seize the car documents, charge the driver of whatever he wants (example: "driver looks drunk"), and "drag him up and down" to make him lose time and money. "There is no point in arguing with them, says a driver. Rather than letting your vehicle to be impounded and paying more afterwards, it is better to pay immediately and less. Policemen never lack a reason, we are always at fault...before the police", s. 71.

²³ US Department of State Country Reports on Human Rights Practices, Cameroon 1999, s. 11.

²⁴ UN Commission on Human Rights, Civil and Political Rights, Including Questions of: Torture and Detention, Report of the Special Rapporteur, Sir Nigel Rodley, submitted pursuant to Commission on Human Rights resolution 1998/38, 11 November 1999, s. 1.

Flere kilder gjorde opmærksom på, at en del sager, som under normale omstændigheder ville henhøre under civile domstole er blevet behandlet ved militære domstole. Eksempelvis oplyste Madeleine Afité, at sagerne imod en gruppe angiveligt løsrivelsesaktivister, der blev anholdt i forbindelse med uroligheder i nordvest-provinsen i 1997, hvorunder præfektens hus nedbrændtes, i 1999 blev ført ved en militær domstol. Ifølge Afité spændte dommene fra livstid eller længere fængselsstraffe til frifindelser.

Retssagerne blev overført fra en civil til en militær domstol. Desuden blev retssagerne overført fra en engelsksproget domstol i nordvest-provinsen til hovedstaden Yaoundé, hvor retssagerne blev ført på fransk, på trods af, at de tiltalte var engelsksprogede. Retssagerne blev ifølge kilden efterfølgende betegnet som uretfærdige af internationale menneskerettighedsorganisationer, herunder Amnesty International²⁵.

Frihedsberøvelse og fængsling

Maurice Nkouendjin-Yotnda oplyste, at lovgivningen i Cameroun bemyndiger politiet til at frihedsberøve en person, der mistænkes for en forbrydelse eller er anholdt på fersk gerning, i 24 timer med henblik på efterforskning af sagen. En sådan 24 times tilbageholdelse kan forlænges tre gange, hvis det er nødvendigt for efterforskningen. Man kan således ifølge loven tilbageholde en anholdt i maksimalt fire døgn, hvorefter den pågældende skal stilles for en dommer. Vurderer dommeren imidlertid, at der er behov for yderligere efterforskning, kan politiet opretholde frihedsberøvelsen. Der findes ingen lovgivning, der angiver, hvor længe en sådan tilbageholdelse kan opretholdes.

Når efterforskningen er afsluttet, er det dommeren, som skal afgøre, hvorvidt der skal rejses tiltale imod den pågældende eller om vedkommende skal løslades. I tilfælde af, at der rejses tiltale, skal dommeren afgøre, hvorvidt vedkommende fortsat skal tilbageholdes eller om den pågældende kan løslades mod kaution, indtil sagen kommer for retten. For at løsladelse imod kaution kan finde sted skal der stilles garanti for, at den pågældende ikke flygter ud af landet og ikke fjerner beviser i sagen. Desuden kan en person løslades mod kaution, hvis det vurderes, at vedkommende er så kendt, at denne ikke har mulighed for at "skjule sig". Ifølge loven skal dommerne i disse tilfælde løslade en person mod kaution. Ifølge Nkouendjin-Yotnda forekommer løsladelse imod kaution alene i meget få tilfælde, og han anså dette som et alvorligt problem.

Ifølge Nkouendjin-Yotnda overtrædes reglerne vedrørende frihedsberøvelse meget ofte i praksis. Som eksempel herpå henviste kilden til en af sine egne sager, hvor en vagtmand var anholdt, mistænkt for meddelagtighed i røveri. Den pågældende var sammenlagt fængslet i 5 år, før der faldt dom i sagen. Strafframmen for den pågældende påståede forbrydelse alene var 1 års fængsel.

Det blev videre oplyst, at loven ikke levner mulighed for, at en advokat ikke har adgang til en klient, der er i politiets varetægt. Først når den tilbageholdte fremstilles for en dommer, har advokaten ret til at være tilstede. Nkouendjin-Yotnda fremhævede dette som et alvorligt problem, idet der er risiko for at en tilbageholdt kan blive udsat for fysiske overgreb i fængslet. Selvom en

²⁵ US Department of State Country Reports on Human Rights Practices, Cameroon 1999, s. 12.

advokat overfor menneskerettighedsorganisationer gør opmærksom på sådanne overgreb, har det i realiteten ingen effekt.

Som eksempel på forholdene i retssystemet oplyste Léolein Nja Kwa, at en såkaldt "senior division officer", en lokal statslig embedsmand, kan udstede en arrestordre, som bemyndiger politiet til at tilbageholde en given person i op til 15 dage. Der er hjemmel til dette i lovgivningen, men det er efter kildens opfattelse imod menneskerettighederne. Myndighedernes begrundelse for at anvende denne mulighed vil oftest være, at den arresterede er "urostifter" eller "ballademager". En person kan således tilbageholdes i flere uger uden dommerkendelse og uden at blive tiltalt for en forbrydelse. Fængslingen kan forlænges et uspecificeret antal gange, uden at den fængslede stilles for en dommer. Kilden fandt denne praksis særdeles foruroligende.

FN's Special Rapporteur's rapport bekræfter, at frihedsberøvelse i Cameroun er underlagt de af Nkouendjin-Yotnda anførte regler. Varetægtsfængsling kan finde sted på ordre af myndigheder lige fra rigsadvokaten til ledende politifolk på lokale politistationer. Reglerne vedrørende varetægtsfængsling overholdes ikke i praksis²⁶.

Ligeledes bekræfter rapporten, at administrativ fængsling kan finde sted i den af Nja Kwa anførte periode med mulighed for forlængelse. Ifølge rapporten fandt FN's Speciel Rapporteur under sin mission til Cameroun i 1999 en række eksempler på administrativt tilbageholdte. Selvom myndighederne benægtede, at der var tale om administrativt tilbageholdte, erkendte selv samme myndigheder ifølge rapporten, at arrestorderne var udstedt af præfekter og guvernører i forskellige provinser²⁷.

Patrick Lafon oplyste, at han opfatter det som et alvorligt problem, at der i Cameroun sidder personer fængslet uden, at disse gøres bekendt med, hvad de er tiltalt/ sigtet for. I forbindelse med politiske demonstrationer forekommer det, at deltagere bliver fængslet uden tiltale og på ubestemt tid. Lafon gjorde klart, at der tale om ulovlige tilbageholdelser, men at de som oftest er af kortvarig karakter.

7.1.3 Muligheden for en retfærdig rettergang ("fair trial")

Chinje B. Shira vurderede, at retsvæsenet i Cameroun i udpræget grad er korrupt og henviste i den forbindelse til Transparency Internationals klassificering af Cameroun som verdens mest korrupte land i såvel 1998 og 1999.

Solomon Gwei oplyste, at dommerne i Cameroun ikke er uafhængige, men ofte under indflydelse af staten eller af den part i en given sag, som har forbindelser til magtfulde personer. Gwei understregede i den forbindelse, at det er et velkendt faktum, at korruption er særdeles udbredt i Cameroun.

²⁶UN Commission on Human Rights, Civil and Political Rights, Including Questions of: Torture and Detention, Report of the Special Rapporteur, Sir Nigel Rodley, submitted pursuant to Commission on Human Rights resolution 1998/38, 11 November 1999, s. 15-16.

²⁷ ibid.

Léolein Nja Kwa forklarede, at der findes to klasser af borgere i Cameroun. Den ene klasse består af personer, som støtter eller er tilknyttet det regerende parti RDPC. Resten af befolkningen behandles som 2. klasses borgere. Administrationen er ikke neutral, hvilket også gælder i retssystemet, som er kontrolleret af det regerende parti. Nja Kwa tilføjede, at det er vigtigt at skelne mellem de, som er normalt i Cameroun og det, som er legalt. T. Asonganyi gjorde tillige opmærksom på, at medlemmer af oppositionen, uanset om der er tale om ledende eller almindelige medlemmer, ikke vil kunne få en retfærdig rettergang i Cameroun. Dette er et forhold, som medlemmerne af SDF generelt lider under.

Nja Kwa forklarede, at især tre forhold spiller ind, når man skal vurdere muligheden retfærdig rettergang i Cameroun. Disse forhold er korrupsion, "clientisme" (dvs. et såkaldte "patron-client" forhold mellem dommere og parter i retssager) og etnisk tilhørsforhold. Korrupsionen i landet er udbredt, og det blev understreget, at *enhver* dommer kan bestikkes uanset den anklagedes politiske tilhørsforhold. Hvis en person er medlem af det rette politiske parti (læs regeringsvenlige partier), vil vedkommende *altid* kunne få sit parti til at påvirke dommeren. Nja Kwa tilføjede, at hvis en anklaget tilhører samme etniske gruppe som dommeren, vil den anklagede naturligt opnå fordele. Det blev dog understreget, at disse forhold er mindre vigtige. Det helt centrale er det korrupte retssystem og den såkaldte "clientisme".

Nja Kwa fandt det vanskeligt at sige, hvorvidt bestemte etniske grupper er mere udsatte i retssystemet end andre. Han vurderede dog, at medlemmer af minoritetsgrupper generelt vil have langt vanskeligere ved at opnå en retfærdig rettergang end medlemmer af mere dominerede befolkningsgrupper. Etniske minoriteter er typisk ikke repræsenteret i dommerstanden. Nja Kwa vurderede, at de fleste retssager i Cameroun ikke er retfærdige, og han understregede, at hverken ledere eller menige medlemmer af den politiske opposition i Cameroun vil have mulighed for at få en retfærdig rettergang. Det blev tilføjet, at studenteraktivister aldrig ville kunne forvente en retfærdig rettergang.

Nja Kwa vurderede, at en anklaget persons konkrete forhold, pres fra menneskerettighedsforkæmpere i Cameroun og internationalt pres vil kunne bidrage til, at den anklagede kan opnå en retfærdig rettergang.

Madeleine Afité vurderede, at en person, som har et privat udestående med f.eks. en højtrangerende myndighedsperson ikke er sikret en retfærdig rettergang. Ifølge Afité benytter privatpersoner sig ofte af falske anklager imod en given modpart for at afgøre private opgør. Dette medfører risiko for uretfærdig rettergang, idet de involverede personer normalt vil benytte sig af de forbindelser, som de måtte have til embedsmænd eller lignende. Afité henviste i den forbindelse til, at straffrihed, er et gennemgående menneskerettighedsproblem i Cameroun.

Hilaire Kamga fandt det dybt beklageligt og en "direkte fornærmelse", når visse kilder hævder, at dommerstanden i Cameroun er fuldstændig korrump og, at det derfor er umuligt at finde en dommer i landet, som ikke vil lade sig bestikke. "Dette er simpelthen ikke sandt" erklærede Kamga og tilføjede, at der faktisk findes velrenommerede dommere i Cameroun. Dommere, som arbejder helt selvstændigt, selv i de tilfælde hvor de måtte være under pres fra f.eks. det camerounske justitsministerium. CA arbejder meget ihærdigt på at overbevise folk om, at det faktisk kan betale sig at gå til domstolene for at opnå retfærdighed. Kamga forklarede, at det er nødvendigt at benytte sig af domstolene for at opnå retfærdighed og derfor yder CA støtte til dem, som tager dette skridt.

Det blev understreget, at der er mulighed for at opnå en retfærdig rettergang. Kamga henviste bl.a. til en retssag hvor en journalist havde skrevet en negativ artikel om lederen af den økonomisk meget vigtige camerounske olieindustri. Trods dette blev journalisten løsladt af dommeren, og Kamga konkluderede, at der selv i en retssag som rummer politiske undertoner er mulighed for en retfærdig rettergang. Han indrømmede dog, at chancerne for en retfærdig rettergang i en såkaldt politisk sag nok ikke vil være særligt store, men den findes dog, og derfor vil CA altid støtte personer, der ønsker deres sag prøvet en domstol. Der findes et retssystem i Cameroun, og det gælder om at benytte sig af dette.

Afité bekræftede, at dødsstraf formelt stadig eksisterer i Cameroun, men at de fleste dødsdomme omstødes til 25 års fængsel.

8. Ud- og indrejseforhold

8.1 Generelt

Der er ingen lovmæssige restriktioner for den fri bevægelighed i Cameroun, og der er ingen restriktioner hvad angår udrejse af landet. En vestlig diplomatisk kilde understregede, at det stort set aldrig er pasforhold der er problematiske i forbindelse med udrejse af Cameroun, men derimod visumforholdene der skaber problemer. En person, der vil udrejse skal således kunne dokumentere, at vedkommende har økonomisk midler til at udrejse og forsørge sig selv under udlandsopholdet.

8.1.1 Udrejseforhold

En vestlig diplomatisk kilde oplyste, at det ikke er forbundet med vanskeligheder at udrejse af Cameroun. Der foretages ingen gennemgribende kontrol i forbindelse med udrejse via lufthavnen i Douala.

Politiet råder ikke over et elektronisk register med oplysninger om eftersøgte. Ifølge ovennævnte kilde findes der muligvis et manuelt register, der omfatter personer, som forbindes med økonomisk kriminalitet i større målestok. Individuelle politifolk vil muligvis også kende navne på enkelte eftersøgte. Kilden vurderede imidlertid, at selv en efterlyst kriminel vil kunne udrejse af lufthavnen. Dette er ligeledes tilfældet for aktive i den politiske opposition. Kilden kender ikke eksempler på tilbageholdelse af politisk aktive i forbindelse med udrejse. Der eksisterer ikke et centralt elektronisk register over statsborgere i Cameroun.

Ifølge Hilaire Kamga råder det hemmelige politi (DGRE) over et elektronisk register, hvor enhver person, som er eftersøgt af DGRE er registreret. I lufthavnene er der imidlertid alene et manuelt register. Kamga understregede, at såfremt en person er efterlyst af DGRE, vil lufthavnspolitiet være orienteret om dette.

Som illustration af den lemfældige lufthavnskontrol henviste ovennævnte diplomatisk kilde til et tilfælde, hvor en angiveligt camerounsk statsborger passerede igennem såvel pas- som politi- og toldkontrol i lufthavnen, selvom den pågældende ikke kunne tale fransk, der er hovedsproget i Cameroun. Kilden kendte ligeledes til tilfælde, hvor det lykkedes udrejsende camerounere med falske visa at passere gennem flere kontrolpunkter i lufthavnen.

Samme diplomatisk kilde oplyste generelt, at det er meget let at bestikke politifolk for eksempel i lufthavnen og understregede, at efterlyste eller camerounere uden gyldigt visum sandsynligvis vil kunne bestikke sig til udrejse.

Det er ifølge kilden ikke muligt for en agent at følge en person, som udrejser via lufthavne hele vejen gennem kontrolinstanserne ud i selve flyet. Dette gælder for afgang med Swiss Air, Air France og Sabena. En agent vil muligvis kunne følge den udrejsende ud i selve flyet, hvis der er tale om en afgang med Cameroon Airlines. Proceduren ved Cameroon Airlines er dog blevet skærpet siden juni 2000, idet der dengang blev ansat en ny direktør for selskabet. Imidlertid vil det muligvis fortsat kunne lade sig gøre, fordi, som kilden udtrykte det, ”alt er muligt i Cameroun”.

Kilden fremhævede det forhold, at de udenlandske (europæiske) flyselskaber har en skærpet kontrollen i forbindelse med passagerernes udrejse. Til trods for at op mod 80% af alle rejsende kan slippe igennem lufthavnskontrollen med et falsk pas og/eller visum ved hjælp af bestikkelse vil stort set ingen kunne slippe gennem det udenlandske politis afsluttende kontrol i den såkaldte *boarding lounge*.

Hvad angår udrejse af Cameroun generelt vurderede kilden, at der de seneste to år er sket en stor stigning i antallet af camerounere, som udrejser til Europa. Presset for at opnå visum til europæiske lande er således blevet markant større. Ifølge kilden er baggrunden for denne udvikling, at mange camerounere ønsker at for at forbedre deres økonomiske situation ved at tage ophold i udlandet. Unge camerounere, som ønsker at udrejse for at søge at forbedre deres økonomiske situation, kan finde forståelse for dette i alle led i det camerounske samfund. Det gælder i den pågældendes familie, landsby, hos politiet eller hos myndighederne i øvrigt.

Kilden vurderede sammenfattende, at selv eftersøgte personer vil kunne udrejse af lufthavnen i Douala og tilføjede, at illegal udrejse i øvrigt vil kunne foregå via landegrænsen til Nigeria. Grænsekontrollen er ikke grundig, og selv de lokale er ikke altid klar over, hvor grænsen går. Endelig påpegede kilden, at illegal udrejse via havnen i Douala også vil kunne lade sig gøre. Det er ikke kildens erfaring at camerounere udrejser af politiske grunde. Det gælder også den store gruppe unge camerounere, som løbende udrejser.

Genevieve Faure fremlagde en rapport, som er udarbejdet af den britiske immigrationsattaché i Lagos, Nigeria under et arbejdsbesøg i Cameroun i maj 2000. Efter en inspektion og gennemgang af udrejseprocedurerne i lufthavnen i Douala, fastslår attachéen, at dokumentkontrollen i lufthavnen er særdeles mangelfuld og, at eventuel identificering af falske pas eller visa kan tilskrives tilfældet snarere end professionalisme. Rapporten konstaterer desuden, at det er ukompliceret for ikke-passagerer at følge passagerer helt frem til gaten ved afgang med Cameroon Airlines. Rapporten konkluderer, at "...security is not a strong point at Douala Airport and airside acces can be achieved fairly easily".

Anastasié Ongmboune, airport police officer, Douala, oplyste, at et betydeligt antal camerounske statsborgere udrejser af landet til Europa og USA. En camerounsk statsborger kan ikke udrejse uden visum til det land, som vedkommende ønsker at rejse til.

Hvad angår illegal udrejse oplyste kilden, at kontrollen i lufthavnen på det seneste er blevet forbedret som følge af en stigning i antallet af camerounere, som udrejser på falske dokumenter.

Myndighederne arbejder i øjeblikket på at etablere et elektronisk register i lufthavnen. Systemet er endnu ikke implementeret, idet det i vidt omfang kræver uddannelse af personalet. Målet er, at politi ved kontrolpunkterne i lufthavnen har adgang til elektroniske registre over eftersøgte.

T. Asonganyi oplyste, at myndighederne i lufthavnen råder over lister over eftersøgte personer. Han kunne ikke udelukke, at der kan være politiske grunde til, at en person findes opført på sådanne lister. Redaktøren af The Messenger vurderede ligeledes, at politiet råder over lister over eftersøgte eller, hvad han betegnede som "farlige elementer".

8.1.2 Indrejseforhold

En vestlig diplomatisk kilde oplyste, at det ikke er forbundet med risiko for en afvist asylansøger at blive tvangsudsendt til Cameroun. Kilden har ikke kendskab til, at de camerounske myndigheder har tilbageholdt en camerounsk statsborger, som er blevet udsendt efter afslag på asyl, alene fordi denne har søgt asyl i udlandet. Kilden har ikke kendskab til tilfælde, hvor en udsendt afvist asylansøger har fået problemer med myndighederne som følge af udsendelsen. Kilden påpegede, at myndighederne ikke får at vide, at der er tale om afviste asylansøgere.

Gemuh Akuchu oplyste, at afviste asylansøgere, som frivilligt vender tilbage til Cameroun, ikke risikerer at blive tilbageholdt af politiet ved indrejsen.

Udsendelse af en afvist asylansøger, hvor den pågældende i håndjern og ledsaget af et fremmed lands politi overdrages til de camerounske myndigheder i lufthavnen, vil medføre risiko for, at den pågældende bliver tilbageholdt af politiet. En sådan tilbageholdelse vil ske med henblik på en undersøgelse af den pågældendes baggrund. Hvis de camerounske myndigheder får kendskab til, at den pågældende har søgt asyl i udlandet, vil den pågældende blive mistænkt for at have miskrediteret Cameroun. Såfremt myndighederne alene finder, at den pågældende har søgt asyl af økonomiske årsager, vil vedkommende blive løsladt. Redaktøren af The Messenger vurderede ligeledes, at asylansøgning i udlandet anses som tilsværtning af Camerouns image.

Samme kilde oplyste, at en hjemvendt camerouner i december 2000 blev tilbageholdt af lufthavnspolitiet i Douala, fordi han var på en liste over eftersøgte. Der blev ikke angivet nogen officiel grund til tilbageholdelsen, men efter kildens vurdering var der tale om en tilbageholdelse af politiske grunde. Den indrejsende camerouner var aktiv i en engelsksproget camerounsk gruppe i USA. Den pågældende blev løsladt efter 12 timer. Kilden tilføjede, at sådanne tilbageholdelser er kortvarige, normalt af en halv til en hel dags varighed.

Flere kilder oplyste, at der er eksempler på, at camerounere indrejser over landegrænsen fra Nigeria for at undgå den risiko, som er forbundet med indrejse via lufthavne.

T. Asonganyi oplyste, at myndighederne, såfremt de er vidende om, at en indrejsende er afvist asylansøger, vil tilbageholde den pågældende, idet vedkommende ved sin asylansøgning mistænkes for at have skadet Camerouns omdømme i udlandet. Dermed risikerer den pågældende at blive mishandlet eller endog tortureret.

Akuchu præciserede, at en tvangsmæssig eller ledsaget udsendelse af en afvist asylansøger ikke vil medføre problemer for den pågældende, hvis det ikke oplyses til myndighederne, at den pågældende er afvist asylansøger. Det mest hensigtsmæssige måde at udsende en afvist asylansøger er ifølge kilden, at ledsagende politi i civil rejser med den udsendte, som man ville rejse med enhver anden person.

Samtlige diplomatiske kilder, som delegationen konsulterede, oplyste, at de ikke har kendskab til tilfælde, hvor udsendelse af afviste asylansøgere har medført problemer af mere alvorlig karakter for de pågældende. Flere af kilderne henviste til, at sådanne tilfælde ikke er blevet omtalt af Amnesty International eller af menneskerettighedsorganisationer i de pågældende vestlige lande. Kilderne tog dette forhold som udtryk for, at der ikke foreligger eksempler på, at udsendte afviste

asylansøgere har fået problemer med de camerounske myndigheder som følge af deres asylansøgning.

En af de vestlige diplomatiske kilder oplyste, at det pågældende lands lokale juridiske kilde har oplyst, der ikke eksisterer lovgivning i Cameroun, som foreskriver, at man kan retsforfølges for at have søgt asyl i udlandet. Det blev dog understreget, at det i praksis kan forholde sig helt anderledes. Kilden oplyste videre, at man i det pågældende land har oplevet en del eksempler på afviste asylansøgere fra Cameroun, som i asylfasen har giftet sig med en statsborger i det pågældende land. De afviste asylansøgere er herefter frivilligt rejst hjem til Cameroun for, ifølge gældende regler, at søge om familiesammenføring herfra. Kilden anså dette som tegn på, at afviste camerounske asylansøgere ikke bliver udsat for overgreb, når de returnerer til hjemlandet. Hvis det modsatte var tilfældet, ville de omtalte afviste asylansøgere fra Cameroun være blevet udsat for overgreb, mens de i Cameroun afventede behandlingen af deres ansøgning om familiesammenføring. Ingen af de pågældende har overfor det pågældende lands repræsentation i Cameroun oplyst at være blevet udsat for overgreb som følge af deres asylansøgning i udlandet. Endelig oplyste kilden, at frivilligt udsendte afviste asylansøgere jo ikke kendes i denne egenskab i Cameroun. Myndighederne i Cameroun er ifølge kilden ikke i stand til at fastslå, hvorvidt udsendte camerounere er afviste asylansøgere eller f.eks. camerounere, som er udsendt, fordi deres visum er udløbet.

En anden vestlig diplomatisk kilde oplyste, at et europæisk land sidste år udsendte op mod 200 personer til Cameroun. Disse blev eskorteret af politi, og ingen af de pågældende oplyste at have problemer af politisk karakter i Cameroun. Nogle af de udsendte var afviste asylansøgere, mens andre havde begået småkriminalitet.

Samme kilde oplyste, at camerounere, som er udrejst på et falsk pas og returneres til Cameroun, ikke vil blive straffet som følge af dette. Det blev tilføjet, at en person, som forsøger at indrejse på et falsk pas, vil kunne indrejse problemfrit.

8.1.3 Pasudstedelsesprocedurer

Ifølge en vestlig diplomatisk kilde er det ikke forbundet med særlige problemer for camerounske statsborgere at få udstedt pas. De formelle krav består af fremlæggelse af gyldigt nationalt Id-kort og fødselsattest. Det tager normalt omkring en uge at få udstedt pas.

Kilden påpegede som eksempel, at mange af de camerounere, som ønsker at få udstedt et pas, kommer fra provinsen. De fremlægger ofte falske Id-kort og fødselsattester, men de får alligevel udstedt pas. Der er ikke nogen politimæssig kontrol forbundet med pasudstedelse. Kilden kendte ikke den officielle pris for at få udstedt pas.

Kilden understregede, at det camerounske nationalitetspas er forholdsvis ukompliceret at forfalske. Det er ikke lamineret, og pasfoto er blot hæftet på den relevante side i passet. Desuden er det nemt at købe et pas på det sorte marked. Det koster ifølge kilden omkring 400 kr., et beløb, som svarer til en halv månedsløn for en offentlig ansat. Der foregår ifølge kilden en omfattende, åbenlys, men illegal handel med formularer af alle slags dokumenter i Cameroun

Anastasia Ongmboune bekræftede, at det ikke er vanskeligt at forfalske et camerounsk nationalitetspas. Lufthavnspolitiet ser mange eksempler på falske pas, som følge af det store antal af

camerounske statsborgere, der ønsker at udrejse af landet. Der forekommer også eksempler på forfalskede udenlandske pas. Kilden tilføjede, at internationale kurerfirmaer af camerounske statsborgere i udlandet anvendes til at tilbagesende camerounske pas til landet, hvor de bliver forsøgt genbrugt af andre camerounske statsborgere, som ønsker at udrejse.

9. Officielle dokumenter

9.1 Generelt

Flere kilder gjorde opmærksom på, at det er særdeles vanskeligt at ægthedsvurdere dokumenter fra Cameroun, idet enhver form for forfalskning kan forekomme. Bestikkelse, mangel på fortrykte formularer og forekomsten af lokale varianter medfører, at det alene er muligt at foretage en egentlig ægthedsvurdering ved at anvende en advokat.

På den baggrund er det ikke muligt at foretage en udtømmende redegørelse vedrørende udstedelsesprocedurer mv. for officielle dokumenter.

Såvel fransk som engelsk er officielle sprog i Cameroun. Officielle betegnelser for administrative enheder, offentlige embeder mv. har både en fransk og en engelsk betegnelse. Fortrykte officielle dokumenter er således ofte tosprogede. I det følgende anvendes den engelske betegnelse.

9.1.1 Udstedelsesforhold

Gemuh Akuchu oplyste, at Cameroun administrativt er inddelt i *provinces, divisions og subdivisions*. Den centrale administrative myndighed er *Ministry for Territorial Administration*. Den civile administration består af *governors*, som dækker provinser, *senior division officers*, som dækker *divisions*. På laveste niveau findes *division officers*, som dækker *subdivisions*. I hver *subdivision* er den stedlige *division officer* øverste ansvarlige, og det lokale politi og gendarmeri opererer under dennes myndighed.

Ifølge kilden kan arrestordrer og tilsigelser udstedes og underskrives af den stedlige *governor* eller *senior division officer*. Arrestordrer kan ligeledes, hvilket er mere normalt, udstedes og underskrives af den stedlige *division officer*.

I praksis udstedes og underskrives sådanne dokumenter imidlertid ofte af ledende politi- eller gendarmeriofficerer på lokalt niveau. Underskrivelsen sker formelt set under den civile administrations myndighed. Det forekommer endog, at en tilsigelse udstedes af en menig politibetjent. Dette kan eksempelvis forekomme i forbindelse med en trafikforseelse. Politifolk medbringer i tjenesten normalt blanke tilsigelsesformularer, der allerede er forsynet med et officielt stempel og som blot skal underskrives af officeren. Lokalt kan en tilsigelsesformular finde anvendelse som en arrestordre.

Arrestordrer og tilsigelser kan ligeledes udstedes af den offentlige anklager, kaldet State Counsel, som findes i hver *division*. Når en given person er blevet præsenteret for en arrestordre skal sagen fremlægges for den offentlige anklager, som herefter vil tage beslutning om, hvorvidt der er juridisk grundlag for en varetægtsfængsling eller, hvorvidt vedkommende skal løslades. Denne procedure er ens i alle landets provinser.

Som det er tilfældet med arrestordrer, som udgår fra den civile administration, underskrives arrestordrer udstedt af den offentlige anklager i praksis ofte af den lokale politichef eller

gendarmerichef på divisionsniveau. Dette til trods for, at sådanne dokumenter formelt set skal udstedes og underskrives af den offentlige anklager.

I landdistrikterne er det ofte politichefen eller gendarmerichefen, der personligt overdrager en tilsigelse til en person. Det forekommer endog i landdistrikterne, at en tilsigelse afleveres af den person, der har indgivet en klage over en anden person.

Advokat Akere Muna oplyste, at myndighedsudstedte dokumenter som udgangspunkt er udfærdiget på fortrykte formularer. Muna understregede dog, at der ikke findes regler for udformningen af diverse officielle dokumenter, og myndighedsudstedte dokumenter er ikke udformet efter en ensartet standard. Ægte myndighedsudstedte dokumenter kan således forekomme i forskellige udformninger.

Genevieve Faure oplyste, at det er særdeles vanskeligt at ægthedsvurdere dokumenter fra Cameroun. Der kan forekomme forskellige ægte udgaver af samme type dokumenter, idet embedsmænd lokalt kan blive nødt til at selv udfærdige en formular på skrivemaskine, hvis man er udgået for den relevante formular. Således kan ægte dokumenter se primitive eller "falske" ud. Kilden oplyste, at selv personale ved vestlige konsulater i Cameroun har vanskeligt ved at afgøre, hvorvidt et dokument er ægte eller ej. Ifølge kilden bruger den amerikanske ambassade en lokal advokat til at ægthedsvurdere dokumenter og betaler vedkommende særdeles godt for så vidt muligt at sikre sig, at ægthedsvurderingerne foretages forsvarligt.

Gemuh Akuchu oplyste, at myndighedsdokumenter normalt udfærdiges på grundlag af fortrykte formularer. Normalt vil et myndighedsudstedt dokument i maskinskrevet form således ikke forekomme. Akuchu ville imidlertid ikke udelukke, at der kan forekomme ægte myndighedsudstedte dokumenter, som er udfærdiget og udstedt på lokalt niveau, og som derfor ikke ligner et tilsvarende dokument udfærdiget på basis af en fortrykt formular. Hvis myndighederne lokalt er udgået for en given formular vil det kunne forekomme, at man anvender enten fotokopier eller selv udfærdiger det relevante dokument på skrivemaskine.

Adspurgt om, hvorvidt politi, anklagemyndighed og domstol kan have til huse i samme bygning og anvende samme skrivemaskine og om, hvorvidt dokumenter fra disse tre myndigheder kan være underskrevet af en og samme person, oplyste Akuchu, at dette ikke er umuligt. Den uensartede praksis og udbredte korruption hos diverse myndigheder er forhold, der kan medføre, at forskellige typer dokumenter kan være udstedt af en og samme person. Dette betyder ikke nødvendigvis at der er tale om falske dokumenter.

9.1.2 Falske dokumenter, bestikkelse og korruption

En overvejende del af kilderne, påpegede, at forfalskning af dokumenter er et særdeles udbredt fænomen i Cameroun. Madeleine Afité henledte delegationens opmærksomhed på den hyppige forekomst af forfalskede dokumenter i Cameroun og oplyste, at f.eks. løsladelsesattester ofte er forfalskede.

Ifølge Genevieve Faure kan det dreje sig om såvel deciderede forfalskninger, dvs. fremstilling af dokumenter/ formularer som om uautoriseret udfærdigelse af dokumenter på basis af ægte formularer. Kilden oplyste, at forfalskning ofte forekommer af f.eks. fødselsattester, Id-kort,

vielsesattester, arrestordrer og løsladelsesattester. Ægte formularer af sådanne dokumenter kan købes på gaden i Cameroun.

Delegationen kunne konstatere, at salg af diverse formularer foregår åbenlyst på markedet foran posthuset i Douala. Delegationen indkøbte her uden vanskeligheder en række formularer, herunder nationalitetsbevis og fødselsattester i flere udgaver. Eksempler på disse formularer vedlægges som bilag (se bilag 8-10).

Som illustration af den store forekomst af forfalskede dokumenter i Cameroun udleverede Faure en række dokumenter til delegationen. Det drejer sig med en enkelt undtagelse om udstedte eller udfyldte dokumenter.

Således foreligger udfyldte fire fødselsattester udfærdiget på tre forskellige typer formularer, en løsladelsesattest, en tilsigelse, en bekræftelse af, at den i brevet omtalte person som SDF-medlem er forfulgt af myndighederne af politiske årsager og endelig en lægeattest.

Genevieve Faure oplyste, at det britiske konsulat har foranstaltet de omtalte dokumenter ægthedsvurderet. Derved har man konstateret, at de fire fødselsattester alle er falske. For den ene fødselsattests vedkommende er det konstateret, at den anvendte formular er forældet og således ikke anvendtes på det tidspunkt, hvor attesten angiveligt er udstedt. For en anden fødselsattests vedkommende blev det konstateret, at de pågældende navne ikke var registreret i *civil status registry*, ligesom det yderligere for samme attests vedkommende konstateredes, at den underskrivende embedsmand ikke identisk med den embedsmand, som havde underskriftskompetence på det pågældende tidspunkt. For de to sidste fødselsattester blev det fastlagt, at der var tale om formularmæssigt ægte dokumenter, men indholdet var forfalsket. Løsladelsesattesten svarer som formular ikke til den type som blev anvendt på udstedelsestidspunktet. Hvad angår tilsigelsen blev det konstateret, at det officielle stempel er ægte. Underskriften på dokumentet kunne ikke genkendes og dermed ikke verificeres. For SDF-brevets vedkommende blev det konstateret, at visse tekniske betegnelser i brevet ikke stemmer overens med de betegnelser, som anvendes af SDF. Således anvendes i brevet ordet "comité" om SDF's mindste administrative enhed, selvom den korrekte betegnelse er "cellule". Ligeledes anvendes i brevet titlen "président de la circonscription...", mens den korrekte betegnelse er "secrétaire général". Lægeerklæringen blev ligeledes konstateret falsk, idet den læge, som har underskrevet lægeerklæringen ikke er ansat eller har været ansat ved det pågældende hospital.

Akere Muna understregede, at såfremt en asylansøger oplyser, at denne har fået tilsendt officielle dokumenter fra en advokat i Cameroun, bør det kræves, at denne advokat fremsender et såkaldt "sworn statement" om dokumenternes ægthed.

Akere Muna oplyste desuden, at en person, der er udstedt arrestordre på, ikke selv får udleveret arrestordren. Denne udleveres heller ikke til pårørende. Arrestordren fremvises alene for vedkommende af politiet. Muna vurderede, at en person, som fremlægger en arrestordre eller en efterlysningsordre på sig selv, må have fremskaffet det pågældende dokument på ulovlig vis. Kilden understregede, at såfremt en asylansøger oplyser, at denne har fået tilsendt officielle dokumenter fra en advokat i Cameroun bør det kræves, at denne advokat fremsender et såkaldt "sworn statement" om dokumenternes ægthed.

Gemuh Akuchu oplyste, at en arrestordre ikke vil blive overdraget til den pågældende selv, men alene blive præsenteret for denne.

Madeleine Afité bekræftede, at en person, der er udstedt arrestordre på, ikke vil få udleveret arrestordren i hverken original eller i kopi. Afité oplyste desuden, at en person, som løslades fra fængsel får udleveret original af løsladelsesattesten. Afité tilføjede, at ACAT kender eksempler på, at camerounske asylansøgere i europæiske lande har fremlagt kopi af en arrestordre på sig selv.

Akere Muna og Madeleine Afité oplyste samstemmende, at aktindsigt alene kan opnås af den pågældendes advokat. Muna tilføjede, at familiemedlemmer eller øvrige pårørende kan ikke opnå aktindsigt. Selv advokaten har først aktindsigt, når sagen er kommet for retten. Det blev tilføjet, at en tredje person ikke vil kunne opnå aktindsigt

10. Privat udstedte dokumenter m.m.

10.1 Generelt

SDF har i 1998 gjort en række vestlige ambassader i Cameroun skriftligt opmærksom på forekomsten af falske støttebreve, medlemskort og lignende. Disse dokumenter m.m. er angiveligt udstedt af SDF, men i visse tilfælde også af andre partier. Dokumenterne har været anvendt som støtte for camerounske statsborgeres asylansøgninger i udlandet.

10.1.1 Dokumenter udstedt af SDF

Léolein Nja Kwa oplyste at, camerounske asylansøgere som støtte for deres asylansøgning har fremlagt breve og dokumenter, der angiveligt er udstedt af SDF. Nja Kwa understregede, at sådanne skriftlige anmodninger om, at en person bør ydes beskyttelse i udlandet, alene kan udstedes af formanden for SDF, dvs. John Fru Ndi. Denne kan i forbindelse med udarbejdelse af sådanne breve indhente oplysninger via de lokale SDF-ledere. Det er imidlertid alene John Fru Ndi, der kan underskrive brevet. Reglen om underskriftskompetence i denne type breve er nedfældet i SDF's vedtægter og har været det siden etableringen af partiet i 1990.

Hilaire Kamga udelukkede, at John Fru Ndi mod betaling ville udstede dokumenter til støtte for asylansøgere.

Nja Kwa oplyste, at SDF-medlemskort trykkes centralt en gang om året. John Fru Ndis underskrift er fortrykt på medlemskortet. Det blev tilføjet, at såvel falske som originale medlemskort kan købes på gaden. Kilden har selv oplevet at blive forsøgt bestukket til at udstede SDF-medlemskort til ikke-medlemmer. Nja Kwa vurderede derfor, at et medlemskort til SDF ingen bevisværdi har, uanset om det fremstår som et ægte medlemskort. Han var vidende om, at mange ikke-medlemmer er i besiddelse af et SDF-medlemskort og tilføjede, at mange asylansøgere fra Cameroun vil henvise til medlemskab af et oppositionsparti i et forsøg på at skabe et troværdigt asylmotiv. Der har været en livlig "trafik" af SDF-medlemskort blandt studerende, der har anvendt kortene som støtte for asylansøgninger i vestlige lande. Amerikanske og schweiziske myndigheder har været på besøg i Cameroun for at undersøge, hvorvidt alle disse medlemskortindehavere er forfulgt af politiske årsager. Endelig konstaterede Nja Kwa, at den udbredte korruption i Cameroun ikke er begrænset til regeringskredse. Korruption forekommer også i oppositionskredse.

T. Asonganyi, generalsekretær i SDF, oplyste, at der indtil 1998 blev udstedt et stort antal breve, hvori et angiveligt ledende SDF-medlem anbefaler, at en given person ydes beskyttelse i udlandet. Da ledelsen i SDF blev opmærksom på problemet indførtes i maj 1998 en regel om, at alene partiformand John Fru Ndi og partiets generalsekretær, det vil p.t. sige T. Asonganyi selv har myndighed til at udstede og underskrive sådanne breve.

Asonganyi oplyste, at medlemskort til SDF sandsynligvis kan købes eller skaffes på uautoriseret vis af ikke-medlemmer. Desuden forekommer der tilfælde af forfalskede SDF-medlemskort.

Asonganyi oplyste, at SDF i maj 1995 besluttede at udstede medlemskort én gang om året. For perioden juni-december 1995 udstedtes et medlemskort for denne periode. Derefter blev kortene udstedt for et år ad gangen, men da man havde overskud af juni-december 1995-kortene, anvendte man disse som medlemskort for 1996. Disse kort er forsynet med et grønt stempel "DECEMBER 1996" samt et andet grønt stempel "300 CFA". Partiformand Fru Ndis underskrift er trykt på medlemskortet, ligesom den afdeling, som det pågældende medlem tilhører er angivet.

Asonganyi oplyste, at der findes på afdelingsniveau (såkaldte *wards* eller på fransk *cellules*) registre over medlemmer. Disse afdelinger er partiets mindste enheder og består af mellem 50 og 1000 medlemmer.

Asonganyi gjorde opmærksom på, at SDF har udgivet et dokument, hvori man tager afstand fra misbrug af SDF-medlemskab eller påstået SDF-medlemskab i asyløjemed. Dette dokument er blevet fremsendt til vestlige ambassader i Yaoundé. Dokumentet vedlægges som bilag 11.

Nja Kwa gjorde opmærksom på, at man i forbindelse med asylansøgninger fra camerounere, som henviser til medlemskab af SDF, bør spørge den pågældende til partiets struktur, lokale og centrale ledere samt partiets vedtægter. Han erklærede sig parat til at assistere de danske myndigheder med verifikation af SDF-medlemskab og tilføjede, at han vil fremsende kopi af partiets vedtægter og oversigt over lokale SDF-ledere.

10.1.2 Falske avisartikler

Redaktørerne af aviserne The Post og The Messenger oplyste, at der er eksempler på, at visse aviser trykker falske avisartikler mod betaling. Sådanne artikler trykkes normalt når den officielle avisudgave allerede er trykt og udgivet, hvorefter avisen ombryder en avisside og indsætter den falske artikel i stedet for den oprindelige artikel. Disse falske artikler vil normalt omtale en person som eftersøgt af myndighederne på grund af politisk aktivitet. Anmodningen om at trykke sådanne avisartikler kommer fra personer, der planlægger at søge asyl i udlandet, og som ønsker at kunne fremlægge dokumentation for, at de vil få problemer med myndighederne, såfremt de vender tilbage til Cameroun.

Redaktørerne bekræftede, at de personligt er blevet anmodet om at trykke falske artikler af personer, der har til hensigt at anvende artiklerne som støtte for en asylansøgning. De gjorde begge opmærksom på, at de altid har afvist sådanne anmodninger. Redaktørerne tilføjede, at det ikke alene er etablerede aviser, der trykker falske artikler mod betaling. Nogle "aviser" er alene blevet oprettet med det formål at trykke sådanne artikler og når dette har fundet sted gennem f.eks. tre til seks måneder, vil disse "aviser" nedlægge sig selv. Disse aviser betegnes "mushroom newspapers".

Genevieve Faure oplyste, at der ofte finder forfalskning af avisartikler sted. Kilden har erfaring for, at en given artikel ved kontrol ikke har været at finde i den autoriserede udgave af den pågældende avis på den pågældende dato.

Chinje B. Shira oplyste ligeledes, at der forekommer tilfælde af usandfærdige eller falske avisartikler, som produceres til brug for asylansøgninger.

11. Konsulterede personer, organisationer og myndigheder

Afité, Madeleine, Representative, Action des Chrétiens pour l'Abolition de la Torture (ACAT), Douala.

Akuchu, Gemuh, Executive Secretary, National Commission on Human Rights and Freedoms/Comité National des Droits de l'Homme et des Libertés (NCHRF/CNDHL), Yaoundé.

Asonganyi, T., Secretary General, Social Democratic Front (SDF), Yaoundé.

Bammel, Harald, Représentant Résident, Friedrich Ebert Stiftung, Yaoundé.

Ché, Philippe, Administrator, National Executive Committee, Social Democratic Front (SDF), Yaoundé.

Faure, Genevieve, Representative, British Consulate, Douala.

Fokum, Kebila, Editor, The Messenger, Yaoundé,.

Gwei, Solomon Nfor, Chairman, National Commission on Human Rights and Freedoms/Comité National des Droits de l'Homme et des Libertés (NCHRF), Yaoundé.

Hofmann, Katja, Attaché Consulaire, Ambassade d'Allemagne, Yaoundé.

Kanga, Hilaire, Président, Conscience Africaine (CA) & Nouveaux Droits de l'Homme (NDH) og Secrétaire Général, Réseau Francophone des Droits de l'Homme (RFDH), Yaoundé og Paris.

Konkombo, Marie Claire, Promotion Officer, National Commission on Human Rights and Freedoms/Comité National des Droits de l'Homme et des Libertés (NCHRF/CNDHL), Yaoundé.

Lafon, Patrick, Abbé, Secrétaire genral, Conférence Episcopale Nationale du Cameroun (CENC), Yaoundé.

McNulty, Mel, Senior Research Officer, Africa Research Group, Foreign and Commonwealth Office, London (Yaoundé).

Muna, Akere T., Avocat-Barrister-at-Law/Bâtonnier de l'Ordre des Avocats du Cameroun, Muna, Muna & Associés, Yaoundé.

Neill, Ken, Deputy High Commissioner, British High Commission, Yaoundé.

Nja Kwa, Léolein, Maire (borgmester), Commune Urbaine d'Arrondissement de Douala 1er/ President, Social Democratic Front (SDF) Douala I, Douala.

Nkouendjin-Yotnda, Maurice, Avocat, Docteur d'Etat en Droit, Yaoundé.

Ongmbourne, Anastasie, Airport Police Officer, Yaoundé.

Pefok, Joe Dingo, Editor, The Post, Yaoundé.

Richardson, Karen F., Third Secretary, Canadian High Commission, Yaoundé.

Shira, Chinje B., Chargé de Programme, Friedrich Ebert Stiftung, Yaoundé.

Tarif, Pamela, Second Secretary, British High Commission, Yaoundé.

12. Litteraturliste

Economist Intelligence Unit, *Country Report Cameroon October 2000*, London oktober 2000.

Home Office, Country Information and Policy Unit, *Cameroon Assessment, October 2000*, London oktober 2000

John Grace & John Laffin, *Fontana Dictionary of Africa Since 1960 – Events Movements and Personalities*, London 1991.

National Commission of Human Rights and Freedoms, *Report on the Workshop on the Improvement of Conditions of Arrest and Police Custody, 30 November – 1 December 1998*, Yaoundé, December 1998.

Pierre Titi Nwel, Friedrich Ebert Stiftung *Corruption in Cameroon*, , Yaoundé, June 1999.

Regional Surveys of the World, *Africa South of the Sahara 2001*, 30th Edition, Europa Publications, London september 2000.

United Nations, Economic and Social Council, Commission on Human Rights, *Civil and Political Rights, including Questions of Torture and Detention, Report of the Special Rapporteur, Sir Nigel Rodley, submitted pursuant to Commission on Human Rights Resolution 1998/38*, november 1999.

US Department of State, Bureau of Democracy, Human Rights and Labor *1999 Country Reports on Human Rights Practices, Cameroon*, Washington februar 2000.

Utrikespolitiska Institutet, *Kamerun, São Tomé och Príncipe*, Stockholm marts 2000.

13. Anvendte forkortelser

AAC – All Anglophone Conference

AI – Amnesty International

ACAT – Action des Chrétiens pour l'Abolition de la Torture

CA – Conscience Africaine

CAM – Cameroon Anglophone Movement

CENC – Conférence Episcopale Nationale du Cameroun

CNDHL – Comité National des Droits de l'Homme et des Libertés

CPDM – Cameroon People's Democratic Movement (regeringsparti)

FES – Friedrich Ebert Stiftung

HRDG – Human Rights Defence Group

HURCLED – Human Rights Clinic and Education Center

MDDHL – Mouvement pour la Défense des Droits de l'Homme et des Libertés

MNR – Mouvement National pour la Revolution

NC – Nouvelle Convention

NCHRF – National Commission on Human Rights and Freedoms

NDH – Nouveaux Droits de l'Homme

RDPC – Rassemblement Démocratique du Peuple Camerounais

RFDH – Réseau Francophone des Droits de l'Homme

SCNC – Southern Cameroons National Council

SCYL – Southern Cameroons Youth League

SDF – Social Democratic Front

UDC – Union Démocratique du Cameroun

UJC – Union des Journalistes du Cameroun

UNDP – Union Nationale pour la Démocratie et le Progrès

UPC – Union des Populations Camerounaises

14. Bilagsfortegnelse

1. Kort over Cameroun.
2. Ægte SDF-medlemskort.
3. SCNC Press Statement.
4. Liste over menneskerettighedsorganisationer i Cameroun produceret af en vestlig diplomatisk kilde i Cameroun.
5. Liste over officielt registrerede menneskerettighedsorganisationer i Cameroun fremlagt af National Commission for Human Rights and Freedoms (NCHRF).
6. IRIN West Africa Update 934, 20. marts 2001.
7. Liste over fængsler i Cameroun, udgivet af Ministère de l'Administration Territoriale (udleveret af NCHRF).
8. Formular (fødselsattest 1).
9. Formular (fødselsattest 2).
10. Formular (nationalitetsbevis).
11. "Abuse of membership of the Social Democratic Front (SDF) by asylum seekers", (dokument udstedt af SDF og distribueret til vestlige ambassader i Yaoundé i 1998).

Bilag 1 : Kort over Cameroun

Bilag 2 : Ægte SDF-medlemskort

Bilag 3 : SCNC Press Statement

Bilag 4 : Menneskerettighedsorganisationer i Cameroun

Bilag 5 : Officielt registrerede menneskerettighedsorganisationer i Cameroun

Bilag 6 : IRIN West Africa Update 934, 20. marts 2001

Bilag 7 : Liste over fængsler i Cameroun

Bilag 8 : Formular (fødselsattest 1)

Bilag 9 : Formular (fødselsattest 2)

Bilag 10 : Formular (nationalitetsbevis)

Bilag 11 : Abuse of membership of SDF by asylum seekers

